Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гарэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 15 (13810) | **1975 оной январиин 18, суббото** | Сэн 2 мүнгэн.

АВСТРАЛИИН ПРЕМЬЕР-МИНИСТР БУСАБА

Австралиин Премьер-Министр Эдвард Гоф Уитлем һамгантаяа январиин 16-да Москваһаа мордоо. Советскэ правительствын уряалаар, албанай хэрэгээр СССР-тэ ерэһэн юм.

Австралиин ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэһээ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, К. Т. Мазуров, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. А. Кириллин, СССР-эй министрнүүд Б. Ф. Братченко, Т. Б. Гуженко, В. П. Елютин, А. А. Ишков, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов, СССР-эй элшэн сайд А. В. Басов болон бусад тушаалтад Премьер-Министрые үдэшэбэ.

Австралиһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Дж. Плимсолл үдэшэлсэө.

Ниидэлгын талмай дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаад, Австралиин ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

А. Н. Косыгин, Э. Г. Уитлем совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур ябаба.

Хүндэтэ айлшание нийслэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд үдэшөө.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

Үйлэдбэриин эрхим үрэ дүнгүүдые нүүрһэнэй промышленностьда туйлаһан бригаданууд ба участогуудай түрүү дүй дүршэл таралган дэлгэрүүлхэ тухай, түрүү коллективүүдэй 1975 оной социалис уялганууд тухай асуудалые КПСС-эй Центральна Комитет хаража үзэбэ.

Энэ асуудалаар баталан абаһан тогтоол дотор иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: нүүрһэнэй промышленностиин предприятинуудай коллективүүд түсэбтэ табан жэлэйнгээ даалгабаринуудые дүүргэхын, үлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Нүүрһэ малтан абалга 1974 оной ба түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй түлөөнүүд үлүүлэн дүүргэгдээ. Түрүү бригаданудай ба участогуудай коллективүүд стахановска хүдэлөөнэй алдарта эһо заншалнуудые мүрысөөнэй үедэ үргэлжэлүүлэн, нүүрһэ малтаха үнэр бүтээсэтэ шэнэ техникэ ямараар хэрэглэн, үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлхэ хэрэгтэ жэнхэнэй бодото баатаршалга гаргана, ажалдаа һүбэлгэн хандажа, онол оншотойгоор ажаллана.

Уридшалан бэлдэгдэһэн уурхай бүхэнһөө сүүдхэ соо 1.000 ба бүришье олон тонно нүүрһэ малтан абахын түлөө мүрысөөн эндэхи шахтануудта дэлгэрһэн юм. Мүнөөнэй табан жэлэй туршада энэ мүрысөөн үргэн ехэ хүдэлөөн боложо, орон доторхи нүүрһэнэй бүхы бассейнүүдтэ дэлгэрһэн байна.

Мүнөө үедэ 400 гаран бригада сүүдхэ соо 1.000 ба бүришье олон тонно нүүрһэ малтан абана. Эдэ коллективүүдэй ажалай бүтээсэ һалбари доторхи дундуур туйлалтые 2—3 дахин үлүүлнэ. Эдэ коллективүүд 1974 ондо ... миллион шахуу тонно нүүрһэ гү, али орон соо газар доороһоо малтагдан гаргагдаһан бүхы нүүрһэнэй ба сланецэй дүрбэнэй нэгэ хубиһаа үлүү үгөө. Энэнь нүүрһэнэй предприятинуудай хүдэлмэриин технико-экономическа гол үрэ дүнгүүдые һайжаруулха ябадалда шиидхэхы нүлөө үзүүлһэн байна.

Олохон түрүү бригаданууд ба участогууд шэн зоригто ажалай гайхамшаг жэшээнүүдые харуулна, жэл бүри 500—700 мянган тонно түлишэ малтан тушаана. Гэхэтэй хамта нүхэд Г. Н. Смирновой, В. Г. Мурзенкын, М. П. Чихэй, А. Я. Таценкын хүтэлбэрилдэг, бүхы орон доторо мэдээжэ болоһон шахтёрнуудай коллективүүдэй бүтээсэнь миллионһоо дээшэ гаранхай. Нүүрһэ малтан абалгын нимэ хамжээе томо шахтануудай коллективүүд лэ туйлажа шадаха гэжэ һаяшаг лэ тоологдодог байһан юм.

Түрүү бригаданууд коммунис ажалай коллективүүдэй хүндэтэ нэрэ зэргые алдар солотойгоор абажа ябана, тэдэнэй гэшүүд онол шадабаряа, адлишуу мэргэжэлнүүдые бүрин шудална, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлмэрилнэ, ажалай ба нийтын эдэбхи үүсхэлээ улам үргэдхэнэ, гурим заншалай эрхим шанарнуудые хүдэлмэришэн бүхэндэ нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлнэ. Эндэ технологиин ба ажалай журам нарияар сахигдана, хүдэлмэрилэгшэд гаража ошохоёо болинхой. Бригаданудай, участогуудай коллективүүд инженернүүд болон технигүүдтэй, эрдэмтэд ба конструкторнуудтай хододоо хани холбоотойгоор ажаллана, техникэ ба технологи улам нарижуулан һайжаруулха шэнэ арга боломжонуудые бэдэрнэ. Тиигэһэнэй ашаар уурхайһаа нүүрһэ бүри схээр малтан абаха, ажаллаха арга боломжоёо һайжаруулха, усалгүйгөөр хүдэлмэрилхэ ябадал хангагдана.

Участогуудай ба шахтануудай партийна, профсоюзна, комсомолой организацинууд бригаданудта нийтэполитическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулна, үүсхэл хүгжөөхэ, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, дээгүүр социалис уялгануудые абаха асуудалнуудта тэдэнэй анхарал саг үргэлжэ хандуулна.

Бригаданудай, участогуудай эрхим коллективүүд КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэридэ, Партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгада харюу болгон, 1975 ондо социалис ехэ уялгануудые абаад, уридшалан бэлдэгдэһэн ба оньһожоруулагдамал уурхай бүхэнһөө сүүдхэ соо 1.000 тонноһоо бага бэшэ нүүрһэ малтан абахын түлөө мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхыень шахтёрнуудые уряална.

Нүүрһэнэй промышленностиин түрүү коллективүүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө харахада, нүүрһэ бүри схээр малтан абаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ба абтадаг түлишын өөрынь үные хямдаруулха ямар ехэ нөөсэ арга боломжонуудай энэ һалбарида бии байһаниинь элирнэ.

Үйлэдбэриин ашаг үрые улам дээшэлүүлхын түлөө, ажалай бүтээсын үргалта түргэдхэхын түлөө, лава бүхэнһөө нүүрһэ бүри схээр малтан абахын түлөө мүрысөөндэ хабаадажа байгаа нүүрһэнэй промышленностиин түрүү бригаданудай ба участогуудай патриотическа үүсхэлые шухала удха шанартайда тоолоод, уридшалан сэбэрлэгдэһэн уурхайһаа сүүдхэ соо 1.000 ба бүришье олон тонно нүүрһэ малтан абахын түлөө социалис мүрысөө нүүрһэнэй промышленностьда эмхидхэлгын таарамжатай дүй дүршэлые, ажалдаа коммунис ёһоор хандалгын бодото жэшээнүүдые харуулдаг, 1975 ондо социалис ехэ уялгануудые абаһан бригаданудай ба участогуудай коллективүүдэй үүсхэлые КПСС-эй Центральна Комитет һайшааба.

Уридшалан сэбэрлэгдэһэн уурхай бүхэнһөө сүүдхэ соо 1.000 ба бүришье олон тонно нүүрһэ малтан абахын түлөө шахтёрнуудай хүдэлөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула, бригаданудай, участогуудай ба шахтануудай бүхы коллективүүдэй социалис уялгануудаа дүүргэхынь тула шухала арга боломжо хангахаар хэмжээнүүдые хараалан тодорхойлхо ба бэелүүлхыень, түрүү коллективүүдэй, тус тус хүдэлмэришэдэй мүрысөөнэй үедэ мүндэлһэн бүхы шэнэ юумэнүүдые оролдосотойгоор шэнжэлхэ ба тараахыень, ажалдаа коммунис ёһоор хандадаг, даалһан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалгын гүнзэгы мэдэрэлтэй байхаар шахтёрнуудые хүмүүжүүлхыень СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин министерствэдэ, Нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-да даалгагдаа. Нүүрһэ малтан абадаг техникэеэ ашагтай үрэтэйгөөр хэрэглэхын түлөө мүрысөөе үнэхөөрөө олониитын хүдэлөөн болгон, нүүрһэ малтан абалгын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын талаар 1975 оной даалгабаринуудые дүүргэхэ шухала арга болгон, бригаданудай, участогуудай ба шахтануудай түрүү коллективүүдэй үүсхэлые бүрин дэмжэхыень союзна республиканудай компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомууд, обкомууд, горкомууд ба райкомуудта һанамжалан дурадхагдаа.

Нүүрһэнэй промышленностиин түрүү бригаданудай ба участогуудай дүй дүршэл үргэнөөр, ойлгосотойгоор тайлбарилан дэлгэрүүлхыень орон доторхи нүүрһэнэй бассейннүүдэй шахтёрнуудай ажал тухай хөөрэлдөө газетэнүүдэй хуудаһануудта тунхаглаха, радио ба телевидениэр дамжуулха хүдэлмэри эмхидхэхыень, ажалша коллективүүдэй социалис мүрысөөнэй ябаса ба үрэ дүнгүүдые ходо харуулдаг байхыень газетэнүүдэй редколлегинүүдтэ, телевидениин ба радио-дамжуулгын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедтэ даалгагдаба.

НҮХЭР ПОНОМАРЁВ БОРИС НИКОЛАЕВИЧТА

Коммунис партиин, Совет гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Танние, дала наһатай болоһонтойтнай дашарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет халуунаар амаршална.

Совет арадай аша туһада, манай орон дотор коммунизмын илан мандахын тулада ута наһа наһалха, элүүр энхэ ябахыетнай, саашадаа аша үрэ ехэтэйгээр ажаллахыетнай Танда, хүндэтэ Борис Николаевич, үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ | **СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ** | **СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Б. Н. ПОНОМАРЕВТО СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАИ

Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяануудтай байһанайнь түлөө, дала наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр Борис Николаевич **Пономаревто Социалис Ажалай Геройн** нэрэ зэргэ олгохо, **Ленинэй** орден, **«Хадуур ба балта»** гэжэ алтан медаль барюулалсаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ

Москва. Кремль.
1975 оной январиин 16.

ПАРЛАМЕНТАРИНАРАЙ ЗҮБШЭЛЭЛГЫН УУЛЗАЛГА

ВАРШАВА. (ТАСС). Социалис оронуудай Парламентска бүлэгүүдэй түлөөлэгшэдэй зүбшэлэлгын уулзалга январиин 16-да Варшавадахи Сеймэй байшан соо боложо дүүрэбэ. НРБ-гэй, ВНР-эй, ГДР-эй, КНДР-эй, МНР-эй, ПНР-эй, СРР-эй, СССР-эй, ЧССР-эй түлөөлэгшэд энэ дээдэ хуралдаанда хабаадаа. ДРВ-һээ Варшавада байдаг посольствын түлөөлэгшэ энээнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаһан байна. СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ, бүлэгэй түрүүлэгшэ А. П. Шитиков СССР-эй Парламентска бүлэгые эндэ түлөөлбэ.

Аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной асуудалнуудаар нийтэевропын зүблөөнэй хоёрдохи шатын хүдэлмэриин ябасатай, Европодохи харилсаа холбооной ба аюулгүй байдалай асуудалнуудаар Белградта болохо Парламентнууд хоорондын хоёрдохи конференцидэ бэлэдхэл хэлгэтэй уулзалгада хабаадагшад танилсаба.

ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Яблоньский уулзалгада хабаадагшадтай январиин 16-да уулзажа хөөрэлдэһэн байна.

БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ — ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭЭ ТҮШЭГЛЭН

Бага гаргашатайгаар, һайн шанартай продукци ехээр гаргаха гэһэн шухалын шухала зорилго Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай нооһо сэбэрлэн угаадаг цехэй хүдэлмэришэд урдаа табинхай. Олохон хүдэлмэришэднай халаан бүрииингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ; урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадана. Юһэдэхи табан жэлэй даабари дүүргээд, 1976 оной түсэбөөр хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд манай дунда олон бии.

Тэдэнэй нэгэн Васса Ивановна Жилнова мүн болоно. Тэрэнэй даадаг бригадын коллектив халаан бүриин даабариһаа гадуур 400—500 килограмм нооһо сэбэрлэн угаажа, олоной дундаһаа шалгарна. Эдэнэр мүнөө 1976 оной түсэбөөр хүдэлнэ. Альбина Григорьевна Худяевагай даадаг бригадын хүдэлмэришэд мүн лэ табан жэлэй даабари дүүргэнхэй. Манай нооһо сэбэрлэн угаадаг цехэй бэшэшье олон хүдэлмэришэ басагад табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Бидэнэр байгша ондо үнгэрһэн жэлэйхиһээ 1500 тонноор ехэ нооһо сэбэрлэн угааха даабаритайбди. Энэ даабаряа заатагүй дүүргэхэ гэшэ хүдэлмэришэн бүхэнэй нангин зорилго болонхой.

Е. БЕЛОМЕСТНОВА,
нооһо сэбэрлэн угаадаг цехэй начальник.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой дүрбэдэхи цехэй дүй дүршэлтэй болоһон хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник Александр Емельянович Зиновьев табан жэлэйнгээ түсэб үнгэрэгшэ жэлдэ дүүргэһэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Александр Зиновьев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАХА АРГАТАЙБДИ

Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын коллектив һүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдэ хотодо нилээд ехэ барилга хэһэн, хэжэшье байна. Манай барилгашад ЛВРЗ-гэй булад хайлуулдаг цехэй корпусые үргэдхэһэн юм. Механическа цехэй корпусой барилга дүүргэжэ, үнгэрһэн жэлдэ ашаглалгада тушаагаа. Улаан-Үдын хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой корпусые богонихон болзор соо барижа дүүргээ һэмди. Мүнөө байрын гэрнүүдые, түмэр замшадта поликлиникэ, больница барижа байнабди.

Манай барилга-хабсаралгын поездын хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэл соо эршэтэй шангаар хүдэлжэ гараа. Абаһан уялга, гүрэнэй даабари амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Бидэнэр үнгэрһэн жэлдэ өөһэдынгөө хүсөөр 3.266 мянган түхэригэй барилга хэһэн байнабди. Табадахи түгэсхэхы жэлдэ 4 миллион 33 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаритайбди. Энэ даабаряа дүүргэхын тула барилгашаднай бүри оролдосотойгоор хүдэлхэ болоно. Мүнөө барилгашан бүхэн өөрын уялга абажа байна. Тэрэнэй һүүлээр мастерска участогуудай коллективүүд уялга абаха юм. Урдаа табиһан эдэ хараа зорилгонуудаа бэелүүлхын тула барилгашаднай хаба шадалаа гаргахэ.

Ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг барилгашад манай коллективтэ олон ааб даа. Эдэнэр бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ шадана. Мастер Н. Н. Труфановай хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргээ. Салин хүлһэ зүбөөр түлэһэн дээрэһээ 16 мянган түхэриг арьбалагдаа. И. Т. Быковой хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлдэ муу бэшээр хүдэлжэ гараа. Манай барилгашад энэ хэбээрээ хүдэлжэ байгаа һаа, түгэсхэхы жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ шадаха.

В. ВИКТОРОВА,
барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын түсэблэлгын таһагай начальник.

ВЦСПС-эй VII пленум дүүрэбэ

ВЦСПС-эй VII пленум январиин 16-най үдэр Москвада Союзуудай байшангай Колонно зал дотор хүдэлмэрэе үргэлжэлүүлбэ.

«Электротехническэ промышленностиин предприятинуудта нийтын эдеэ хоолой ямар байһан тухай» Электростанцинуудай ба электротехническэ промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшэ Н. П. Симочатовай элидхэлые пленумдэ хабаадагшад соносоо.

Промышленностиин, транспортын ба хэлхээ холбооной предприятинуудта, һургуулинуудта нийтын эдеэ хоолой ямараар эмхидхэгдэнхэй байһые харьяата ажахын организацинуудтай хамта хаража үзэхыень, тэрэнние һайжаруулха тодорхой хэмжээ хараалхыень профсоюзуудай Центральна Комитедүүдтэ ба Советүүдтэ дурадхагдаа.

Пленум дээрэ эмхидхэлэй асуудал харагдаба. ВЦСПС-эй секретаряар А. П. Ушаковые пленум һунгаа.

Тиин, ВЦСПС-эй VII пленум хүдэлмэрээ дүүргэбэ.

(ТАСС).

Советскэ Союзай Коммунис Партиин Центральна Комитедтэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь Нүхэр Леонид Ильич БРЕЖНЕВТЭ

СССР-эй ШУЛУУ НҮҮРҺЭНЭЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕРСТВЫН ШАХТАНУУДАЙ БРИГАДАНУУДАЙ, УЧАСТОГУУДАЙ КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ АЖАЛАЙ РАПОРТ

Манай коллективүүд 1974 ондо абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргээ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедтэ, Танда, хүндэтэ Леонид Ильич, дуулгалаа ехэ хананглаар мэдүүлнэбди.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг болгоһоонь амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа, хүсэлэл оролдолгоёо арьбадхаха уряалаар партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй ЦК-гай Хандалга шулуу нүүрһэнэй промышленностьда социалис мүрысөө саашадаа хүгжөөхөөр шахтёрнуудые зоригжуулһан байна. Ашагта малтамал үйлэдбэрилэн абаха техникые һайнаар хэрэглэхын түлөө, уридшалан бэлдэгдэһэн уурхайһаа сүүдхэдээ 1.000 ба тэрээнһээ дээшэ шулуу нүүрһэ малтахын түлөө һалбаридамнай мүрысөөн хүдэлөөн жэлһээ жэлдэ улам үргэдэнэ. Мүнөө манай шахтануудаар 400 гаран бригада, участок нимээр ажаллана. Эдэ коллективүүдэй тоо дундаһаа 57-нинь жэлдээ 500 мянга гаран тонно, тэдэнэй Геннадий Смирновой, Владимир Мурзенкын, Михаил Чихэй, Анатолий Таценкын хүтэлбэрилдэг бригаданууд туд бүридөө 1 миллионһоо үлүү тонно шулуу нүүрһэ малтан гаргана.

Иигэжэ зарим нэгэ бригаданудай туйлаһан амжалтанууд шахтёрнуудай олон коллективүүдэй хүдэлмэриин бүрин нормо, ашагта малтамал олзоборилон абаха машинануудые, механизмуудые эгээн лэ һайнаар ашаглахын түлөө хүсэтэ хүдэлөөнэй үндэһэ һуури болоо.

Шулуу нүүрһэнэй промышленностиие хүгжөөхэ тухайда, нэн түрүүн бидэнэр, совет шахтёрнууд, тухайда түрэл Коммунис партиин, Совет правительствын эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолго хандуулһанай ашаар манай амжалтанууд туйлагдаха аргатай болоһон байна. Шахтануудта хэрэглэгдэдэг бүтээсэ ехэтэй оньһон техникэ ажалыемнай нилээд хүнгэдхэнэ, хүдэлмэридөө улам үндэр ехэ үрэ дүнгүүдые туйлаха арга олгоно.

Манай бригаданудай, участогуудай бүхы хүдэлмэришэд хэдэн мэргэжэл шудалаа; эдэнэр жаяг журамтай, даалгагдаһан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалгатай, хани барисаатай, нүхэр ёһоор нэгэ нэгэндээ туһалдаг, ажалдаа коммунис ёһоор хандадаг байһаараа шалгарна.

Коммунистууд ба комсомолшууд манайда бүхы һайн хэрэгүүдэй үүсхэлшэд болоно, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд бидэнэртэ саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлнэ.

ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжон, партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгада харюусан, стахановска хүдэлөөнэй алдарта эһо заншалые үргэлжэлүүлэн, манай коллективүүд 1975 ондо — түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 7.710 мянган тонно, тэрэ тоодо бригаданудаар: Г. Смирновой — 1.250 мянган тонно, В. Мурзенкын — 1.250 мянган тонно, М. Чихэй — 1.000 мянган тонно, Ю. Череповэй — 800 мянган тонно, И. Стрельченкын — 550 мянган тонно, И. Сорочинскиин — 550 мянган тонно, Н. Школяренкын — 500 мянган тонно; участогуудаар: Г. Грибовскиин — 740 мянтан тонно, В. Тонкошкурай — 570 мянган тонно, Т. Урстеновай — 500 мянган тонно эрхим шанартай шулуу нүүрһэ, шатадаг сланец малтан гаргахые шиидээ.

Зохёон байгуулхы ямгалан ажал хэхэ эрхэ байдал хангаһанайнь түлөө, ажалшадай байдал тухай ехэ анхарал оролдолго хандуулһанайнь түлөө Коммунис партида, Совет правительствадаа үнэн зүрхэнһөө халуун баяр баясхалан хүргэн, абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ, дүй дүршэлөө элсүүлэн үгэхэбди гэжэ КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедые найдуулнабди.

Бидэнэртэ найдан даалгагдаһан, ашагта малтамал үйлэдбэрилэн абаха бүтээсэ ехэтэй оньһон техникые бүрин ашаглахын түлөө, ажалай арьбалалта хэхын түлөө али болохоор тэмсэхэбди, техническэ ба экономическа эрдэмээ, мэргэжэл шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлхэбди.

1975 оной, мүн түсэбтэ табан жэлэй бүхы даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхыень, гаргаша багатайгаар эрхим шанартай ехэ шулуу нүүрһэ малтажа, Эхэ орондоо үгэхыень оронойбүхы шахтёрнуудые уряалнабди.

Уридшалан бэлдэгдэһэн оньһожоруулагдамал уурхай бүхэнэй сүүдхэдээ 1.000 ба тэрээнһээ дээшэ тонно шулуу нүүрһэ малтан гаргахыень хангахые, бидэ шулуу нүүрһэнэй, сланецай шахтануудай бүхы хүдэлмэришэдтэ, бригадирнуудта, ашагта малтамал үйлэдбэрилэн абадаг мастернуудта, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ ханданабди. Шулуу нүүрһэ малтан гаргалгын энэ хэмжээн бригада бүхэнэй, участок бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг болохо ёһотой.

КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ ДААЛГАБАРЯАР:

Г. СМИРНОВ — «Южкузбассуголь» комбинадай «Юбилейное» гэжэ шахтоуправлениин уридшалан бэлдэгдэһэн уурхайда нүүрһэ малтадаг хүдэлмэришэдэй бригадир, Социалис Ажалай Герой; **В. МУРЗЕНКО** — «Свердловантрацит» комбинадай «Красный партизан» гэжэ шахтоуправлениин уридшалан бэлдэгдэһэн уурхайда нүүрһэ малтадаг хүдэлмэришэдэй бригадир, Социалис Ажалай Герой; **М. ЧИХ** — «Ростовуголь» комбинадай «Майская» шахтын уридшалан бэлдэгдэһэн уурхайда нүүрһэ малтадаг хүдэлмэришэдэй бригадир, Социалис Ажалай Герой; **Ю. ЧЕРЕПОВ** — «Кузбассуголь» комбинадай «Октябрьская» шахтын уридшалан бэлдэгдэһэн уурхайда нүүрһэ малтадаг хүдэлмэришэдэй бригадир; **И. СТРЕЛЬЧЕНКО** — «Донецкуголь» комбинадай «Трудовская» шахтын уридшалан бэлдэгдэһэн уурхайда нүүрһэ малтадаг хүдэлмэришэдэй бригадир, Социалис Ажалай Герой; **В. ТОНКОШКУР** — «Карагандауголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Октябриин революциин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ шахтын участогай начальник; **Г. ГРИБОВСКИЙ** — «Эстонсланец» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Ахтме» шахтын участогай начальник; **Н. ШКОЛЯРЕНКО** — «Укрзападуголь» комбинадай 4-дэхи «Великомостовская» шахтын уридшалан бэлдэгдэһэн уурхайда нүүрһэ малтадаг хүдэлмэришэдэй бригадир; **И. СОРОЧИНСКИЙ** — «Воркутауголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Октябрьская» шахтын уридшалан бэлдэгдэһэн уурхайда нүүрһэ малтадаг хүдэлмэришэдэй бригадир, Социалис Ажалай Герой; **Т. УРСТЕНОВ** — «Карагандауголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Костенкын нэрэмжэтэ шахтын участогай начальник.

ЖЭЛЭЙ ЭХИНҺЭЭ — УРАГШАТАЙГААР

ПЕТРОПАВЛОВКА. Аймагай «Зэдын үнэн» газетын корреспондент А. Елисеев дамжуулба: Республика дотороо үүсхэл гаргаһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ мяха худалдаха байгша онойнгоо нэгэдэхи кварталай түсэбые болзортонь сум дүүргэхэ зорилготойгоор эдэ үдэрнүүдтэ шахаһан малаа мяханай комбинадта тушаажа захалба. Һаяын мэдээгээр, тус ажахын гүрэндэ худалдаһан 282 үхэр тус бүриин 350, мүн дээшэшье шэгнүүртэйгээр гэхэ гү, али эрхим сэгнэлтэтэйгээр абтаа.

Үнгэрһэн зунай үедэ Намаг гэжэ газарта колхозой барилгашад мал шахан таргалуулха гүүртын байра, хашаа, хорёо шэнээр барижа, намарай эхеэр ашаглалгада тушаагаа һэн. Тэрэ сагһаа хойшо эндэ гүрэндэ тушаагдаха мал тусгаар һайн харууһанда адуулагдадаг болоһон юм.

Намартаа газаа хүйтэржэ захалхадань үүсэлэгдэхэ үхэрнүүдээ гүүртэ бүхэнһөө илгажа суглуулаад, Намагай шэнэ байрада асараа юм. Эндэ 500 бүрүү, мүн голодоһондо гаргагдаһан үнеэдыень ахалагша үхэршэн Д. Пашинский малшад Г. Пашинский, И. Корнев гэгшэдтэй харууһалхаар даажа абаа бэлэй.

Һүрэг малаа һайнаар таргалуулжа, шэгнүүрыень эрид дээшэлүүлхын тула дурсагдагша үхэршэд үбһэ тэжээлээ, талха тарияанайнгаа зүйлые гамтайгаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр малдаа эдюулээ бшуу. Шадамар бэрхэ үхэрнүүдээ таргалуулһаниинь тус бүрез шэгнүүрээ сүүдхын 1000—1200 граммаар нэмээһэн байба.

Мүнөө энэ гүүртэдэ малай байра үшөө нэмэжэ, шэнээр барижа байнхай. Эндэнь Баянай отделениин мал шахан таргалуулагдахаар хараалагдана.

Комсомолой ажабайдал

БҮХЭСОЮЗНА СУГЛААНУУД ЭХИЛБЭ

«Эхэ орондоо, партидаа — габшагай ажал, хүдэлмэриин үндэр шанар, эрхим һуралсал» гэһэн уряа доро бүхэсоюзна комсомолой суглаанууд боложо эхилбэ. Эдэ суглаанууд дээрэ манай ороной залуу үетэн юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын тулада юу хэхэ байһан тухайгаа үргэнөөр зүбшэн хэлсэнэ.

Нарин сэмбын комбинадта залуушуул олон юм. Тэдэнэр аха нүхэдһөө гээгдэнгүй габшагай һайнаар ажаллажа, үнгэрһэн дүрбэн жэл соо предприятиингаа туйлаһан амжалтануудта горитой хубитаяа оруулаа. Шэнэшье жэлдэ туйлалтануудаа улам арьбадхажа, эрхим үрэ дүнгүүдтэйгээр 1975 онние түгэсхэхөөр зоригжонхой.

«В» халаанда үнгэрһэн бүхэсоюзна комсомолой суглаан дээрэ нимэ хөөрэлдөөн болоо. Улаан булан соогоо сугларжа, нёдондонойнгоо ажал хэрэгүүд тухай хэлсэһэн, шэнэ жэлдэ юу хэхэ тухайгаа зүбшэһэн байха юм.

Тус халаанай комсомолой эхин организациин секретарь Фая Зарипова суглаагаа нээхэ зуураа, ВЛКСМ-эй ЦК-гай үүсхэлээр ябуулагдажа байһан энэ хэмжээ ябуулгын удха шанарые тобшохоноор элирхэйлэн харуулаа. Тиигээд комсомолойнгоо организациин хүдэлмэри тухай мэдээсэл хэбэ.

«Бидэ гансал мүнөөдэр тухайгаа бодохо бэшэ. харин ерээдүй тухай бодохо ёһотойбди», — гэжэ Фая Зарипова тон зүб хэлээ.

1975 онние стахановска хүдэлөөнэй жэл болгохо гэжэ соносхогдоһониинь мэдээжэ. Тиимэһээ нарин сэмбын комбинадай комсомолшууд болон залуушуул энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсохоор бэеэ зэһэжэ байна.

«В» халаанай залуушуул өөһэдынгөө хүсөөр түсэбһөө гадуур 20 мянган метр сэмбэ гаргаха гэжэ шиидээ. Энэнь тэдэнэрэй дайшалхы зорилго, социалис уялгань болоно.

Гадна эрхимэй эрхим комсомолшууд суглаан дээрэ үгэ хэлэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан тухайгаа элидхэһэн байха юм.

Татьяна Комогорцева 15-дахи ГПТУ дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ комбинадта хүдэлхөө ерэһэн юм. Үнинэй, дүй дүршэлтэй бүд нэхэгшэ Марина Ефимовна Афанасьева залуу басагые мэргэжэлдэ һургаа һэн. Мүнөө Тачя 5-дахи разрядтай болонхой. 1974 онойнгоо даабарие августын арба найманда дүүргээд, 1.600 метр сэмбэ түсэбһөө гадуур нэхэжэ гаргаа. Энэл жэлдэ Таня Комогорцева коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха юм.

1975 оной турша соо халаанайнгаа даабарие 110 процентһээ бага бэшээр дүүргэжэ, 1.800 гаран метр сэмбэ түсэбһөө гадуур нэхэжэ гаргаха зорилготой байһан тухайгаа Таня мэдүүлээ. Тиихэдээ 400 метрынь Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойн баярай үдэр нэхээд байха хүсэлэнтэй. Гадна «А» халаанай бүд нэхэгшэ Лидия Ефимовае мүрысөөндэ уриһан байна.

Евдокия Иванова, Василий Анохов болон бусад үгэ хэлэхэдээ. Танние дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлээд, өөһэдынгөө түсэб тухай хөөрөө, абаһан социалис уялгануудаа олондо мэдээжэ болгоо.

Иигэжэ нарин сэмбын комбинадай залуу үетэн түгэсхэхы жэлые амжалта түгэс ажалаар угтаад, табан жэлэй даабарие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада тэмсэлээ эхилбэ.

Т. ДИМУЦКАЯ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Суглаанда хабаадагшад үгэ хэлэгшэдые анхаралтайгаар шагнана.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

ОЙРЫН ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУДЫЕ ХАРААЛНА

Хизаарнуудай, областьнуудай партийна организацинуудай эдэбхитэдэй суглаанууд орон дотор боложо байна. Эдээндэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 оной) Пленумэй дүнгүүдые, тэрэнэй тогтоолһоо, Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэһөө эшэ үндэһэтэй зорилгонуудые тодорхойгоор, үргэнөөр зүбшэн хэлсэнэ.

Приморско хизаарай ажалшад түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй турша соо ороной үйлэдбэрилгын хүсэ хүгжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулаа. Приморниин партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, эндэ 16 томо предприяти, 150 цех ба үйлэдбэри ашаглалгада оруулагдаһан байна. Энэ жэлдэ хизаарай ажалшадай абаһан социалис уялгануудые суглаан һайшаагаа.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр үйлэдбэрилгын ургалтые 85 процентһээ бага бэшэ байхаар хангаха, арадай хэрэглэлэй 100 гаран янзын эд товар бүтээн гаргадаг болохо гэжэ хараалагданхай.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгожо. 1975 ондо дүүргэхээр абаһан областиин ажалшадай социалис шэнэ уялгануудые **Камчатска областиин партийна эдэбхитэдэй суглаан** баталба. Хүршэ — Сахалинай областиин ажалшадтай мүрысөөгөө үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидээ.

Ростовско область дотор промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн 1974 ондо 11.5 процентээр дээшэлһэн байна. Энээнэй 90 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр туйлагдаа гэжэ областиин партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад тэмдэглэбэ. Доной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндөө ороохо таряа, овощ, үрэ жэмэс ба мал ажалай продукци худалдаха түсэбүүдээ үнгэрэгшэ жэлдэ үлүүлэн дүүргээ. Партийна эдэбхитэдэй суглаан үйлэдбэриин ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ зорилготой хэмжээнүүдые хараалба.

Тульска, Новгородско, Ярославска областьнуудта партийна эдэбхитэдэй суглаанууд болоо.

Хизаарнуудай ба областьнуудай партийна организацинуудай пленумүүд КПСС-эй ЦК-гай (декабриин) Пленумэй дүнгүүдые, коммунистнуудай шиидхэхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэжэ байна. **Хабаровска хизаарай ажалшад** түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй турша соо промышленна үйлэдбэриингөө хэмжээе 37,8 процентээр дээшэлүүлһэн байна. 200 гаран шэнэ янзын промышленна продукци, арадай хэрэглэлэй 120 гаран нэрэтэй эд товарнуудые бүтээн гаргадаг болонхой гэжэ партиин крайкомой пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбые, бүхы табан жэлэй даабарие амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилгоор ажалшадые элсүүлэн дамжуулхын тула ябуулдаг эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрээ хизаарай партийна организаци улам [...] КПСС-эй XXV съ[...] нэ амжалтануудаа[...] байха гэжэ крайн[...] нум КПСС-эй Ц[...] Комитедые найдуу[...]

Партиин область[...] тедүүдэй пленум[...] **ранскда, Ивановода, да, Вологдада боло[...]**

Пленумүүдтэ, эдэбхитэдэй суг[...] хабаадаһан комму[...] КПСС-эй ЦК-гай [...] (1974 оной) Плен[...] тоолые, Пленум дээ[...] эй ЦК-гай Генерал[...] ретарь нүхэр Л. И. [...] вэй хэлэһэн үгэ до[...] домжонууд, тоби[...] дые нэгэн һана[...] һайшаан дэмжээд, [...] шэгүй хүтэлбэри [...] абаба.

(Т[...])

ТОМОДХОГДОҺОН БРИГАДАДА

Александр Ильич Тютрин томодхогдоһон бригада эмхидхээд, халаан соогоо 260—270 кубометр модо бэлэдхэнэ гэжэ Иван Петрович Провоторов дуулахадаа, унтаха, хэбтэхэеэшье болибо. Тэрэ Александр Ильичые үнинһөө хойшо һайн мэдэхэ юм. Леспромхозойнгоо түрүү хүдэлмэришэдэй суглаанай болоходо уулзажа, ажал хүдэлмэри, саашанхи хараа зорилгонууд тухайгаа яһала хөөрэлдэдэг бэлэй. Үнгэрһэн жэлэй август һарада Итанцын леспромхоз ошожо, Леонид Степанович Мельниковэй бригадын хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлтэй танилсаһан юм. Л. С. Мельниковэй бригада республика дотороо эгээл түрүүлэн томодхогдоһон бригада болгогдожо, бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэдэг болоһон байна. Александр Ильич Тютрин Итанцын леспромхозой Кикын пунктын хүдэлмэришэдэй ажал хүдэлмэритэй танилсаад байхадаа:

— Манай Шулуутын леспромхоздо томодхогдоһон бригада эмхидхээ һаа, аша үрэнь яһала ехэ байха һэн. Гэбэд манай хүдэлдэг участогуудые Кикын пунктын участогтай жэшэхээр бэшэ ааб даа. Эндэ модониинь һайн. Тиимэһээ алдэ томодхогдоһон бригада эмхидхэхэдэ таарамжатай ха юм, — гэжэ Александр Ильичэй хэлэжэ байһание Иван элихэнээр һанаадхиба.

Шулуутын леспромхозой хүдэлмэришэд Загарайн, Бэшүүрэй аймагуудай газар дээрэ үнинэй модо бэлэдхэнэ. Мүнөө һайн модон хадалиг газарта үлэнхэй. Отологдоһон модо тракторaар таллуулан шэрэхэдэ, элдэб олон бэрхэшээл дайралдадаг. Гэбэшье леспромхозой модошод халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхын тула ехэ оролдолго үүсхэл гаргажа, эршэтэй шангаар хүдэлжэ байнад. Олохон хүдэлмэришэд урдаа табиһан хараа зорилгобо бэелүүлжэ шадана. Шулуутын леспромхозой Бэшүүрэй пунктын үнинэй хүдэлмэришэн Иван Петрович Провоторовой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив 1,5 халаан соо хүдэлжэ, һайн шанартай модо ехээр бэлэдхэдэг болоһон юм.

Иван Петрович Провоторов туйлаһанаараа һанаагаа заһадаг бэшэ һэн. Шэнэ онол арга хэрэглэжэ, модо бүри ехээр бэлэдхэхэ гэһэн зорилго урдаа табижа ябадаг байгаа бшуу. Тиимэһээл Кокэтын пунктын эрхим хүдэлмэришэн Александр Ильич Тютринэй эхилһэн һайн һайхан хэрэг Иван Провоторовой анхаралые татаба бшуу.

Бэшүүрэй пунктын хүдэлмэришэд мүнөө Шэтын областиин газар дээрэ модо бэлэдхэнэ. Эндэ томодхогдоһон бригада эмхидхэжэ болохоор юм. Иван Петрович Провоторов энээн тушаа хамта хүдэлдэг хүдэлмэришэдтөө хэлэхэдэнь, тэдэнь дэмжэһэн байна.

— Тэдэ бидэ оройдоол нэгэ трактортай ха юмбибди. — гэжэ тракторист Анатолий Гаркушев һанаа алдаба.

— Пунктын хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэбди. Тракторнуудые, хүнүүдые нэмэжэ үгэхэл байха, — гэжэ Иван томоотойгоор хэлэбэ.

Иван Петрович Провоторовой үгэдэ үнэншэхөөр юм. Тэрэ олон жэл ойдо хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоһон хүн. Модо бэлэдхэхэ ажал һайн мэдэдэг. Тиимэһээл ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, хүдэлмэриин минута бүхэние зүбөөр хэрэглэжэ шадана. Тэрэнэй даадаг бригадын коллектив 1,5 халаан соо модо бэлэдхэжэ, һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг болоо бэлэй. 1973 оной дүнгөөр Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм. Ажалша бэрхэ, сэхэ сагаан һанаатай энэ хүние Бэшүүрэй пунктын хүдэлмэришэд ехэ хүндэлдэг, үгэ бүхэндэнь этигэн ябадаг.

Тиимэһээл томодхогдоһон бригада эмхидхэхэ гэһэн үүсхэлыень бригадынь гэшүүд бултадаа дэмжэһэн байна. Пунктын начальник Василий Захарович Шитин бригададань Т-4 тухэлэй үшөө хоёр трактор нэмэжэ үгэбэ. Иван Петрович Провоторовой бригада халаан соогоо 270—280 кубометр модо бэлэдхэжэ, яһала һайн үрэ дүн харуулжа эхилээ бэлэй. Семен Михайлович Филатов, Николай Аверьянович Люжитсяг гэгшэд мүн лэ бригадаяа томодхохо тухай асуудал табиһан байгаа. Мүнөө Бэшүүрэй пунктда томодхогдоһон 4 бригада эмхидхэгдэнхэй.

Иван Петрович Провоторовой хүтэлбэрилдэг бригада ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, хүдэлмэриин минута бүхэние хэрэглэнэ. Тиимэһээл эдэнэр бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэжэ, нүхэдэйнгөө дунда һаа эрхимлэжэ ябана.

Эдэнэр үнгэрһэн жэлдэ 21 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 40 мянганда хүргэһэн юм. Тиихэдэ 3200 килограмм шэнгэн түлишэ, 27 метр түмэр аргамжа арьбалһан байна. Энэ дүн хараад үзэхэдэ, Иван Петрович Провоторовой бригада юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бүри һайн үрэ дүн туйлажа болохоор гэжэ һанамаар.

Бригададань дүршэлтэй, ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд олон. Хүдэлмэриин хэдэн эндоо мэргэжэл шудаланхайнууд. Жэшээлхэдэ, А. И. Федоров, А. П. Гаркушев гэгшэд трактор жолоодохо, модо отолхо, гэшүүһэ сэбэрлэхэ ажал тэгшэ һайнаар хэдэг байха юм. Иван Петрович Провоторов модо унагаахадаа одоол бэрхэ хүн даа. Хэдышье дүршэлтэй хүдэлмэришэд тэрэнэй ажаллажа байхыень хараа һаа, атаархахал байха.

Иимэ ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд шэнэ онол арга хэрэглэн, эбтэй эетэйгээр ажаллажа, үндэр бүтээсэ туйлана. Эдэнэр КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон, табадахи түгэсхэхы жэлдэ 30 мянган кубометр модо бэлэдхэхээр шиидэбэд.

К. ЖАМЬЯНОВ.

АЖАЛАЙ ДЭБТ[...]

«Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай[...] нүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй[...] эй тогтоол январиин 1-һээ хүсэндөө оробо. Энэ[...] шарамдуулан, тэрэнние тайлбарилжа үгэхэ гүйлт[...] ВЦСПС-эй секретарь А. П. БИРЮКОВАДА [...] корреспондент хандаһан байна.

— Предприятинүүд, эмхи зургаанууд, организацинуудта ажалладаг хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые бүридхэлдэ абалгын хэрэг гүримшүүлхэ зорилготойгоор СССР-эй СНК-гай 1938 оной декабриин 20-ной тогтоолоор ажалай дэбтэрнүүд бии болгогдоо һэн, — гэжэ А. П. Бирюкова һануулба. — Энэ тогтоолоор ажалай дэбтэрнүүдые бии болгохо гол гүрим тогтоогдоһон юм. Тэрэнние хэрэглэлгэтэй холбоотойгоор гараһан асуудалнууд албан зургаанай заабари зүбшэлнүүдээр шиидхэгдэдэг байгаа. Тиихэдээ арадай ажахын элдэб һалбаринуудта заримдаа адли бэшэ байһан. Саашадаа ажалай дэбтэрэй удха шанар хубилһан байна. Тиин тэрэмнай хүдэлмэрилэгшын ажал ябуулгые элирхэйлэн харуулха документ болоһон юм.

— Ямар зорилготойгоор ажалай шэнэ дэбтэрнүүд бии болгогдобо гээшэб?

— Ажалай дэбтэрнүүдтэ тэмдэглэлнүүдые хэхэ гүримые улам һайжаруулха, мүн журам бэхижүүлгэдэ эдэнэй дүүргэдэг хүмүүжүүлхы удха шанарые үргэдхэхэ зорилготойгоор хэгдэнэ. Тэрээнһээ гадна, ажалай шэнэ дэбтэртэ хүдэлмэришэдэй ба алба хаагшадай үнэн сэхэ ажал бүри хүсэд дүүрэнээр харуулагдаха.

Жэшээнь, орден ба медальнуудаар шагнагдаһан тухай, хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн тухай мэдээнүүдые бэшэхэ түсхай хүсэнэг бии. Хүдэлмэришэдэй үндэр наһатай боложо пенсидэ гарахадань, ажалай юрын дэбтэрэй түрүүшын хуудаһан дээрэ «пенси абадаг болохонь» гэһэн тамга социальна хангалгын зургаанууд табиха юм. Тэрэнние бэшэхын тула, «пенси абадаг болоһон тухай мэдээнүүд» гэһэн хүсэнэг мүнөө бии болгогдохоор хараалагдаа. Энэ дэбтэрэй ба тэрэнэй хабсаргалтануудай түхэл шэнжэ баталагдаа. Эдэ һайн саарһаар хэгдэхэ, тус бүхэниинь өөрын сери ба номертой байха. Саашадаа хабсаргалта хэлгые үсөөрүүлхын тула тэрэнэй хуудаһануудынь олошоруулагдаа.

— Шэнэ түхэлэй ажалай дэбтэрнүүд хэдтэ үгтэхэб?

— Ажалда түрүүшынхеэ ороһон хүнүү[...] нние абаха байна[...] лай дэбтэрнүүд [...] дын, участогай, це[...] һагай коллективэй[...] тын эмхинүүдэй [...] лэгшэдэй хабаада[...] гаар баярай оршо[...] далда барюулагда[...] Хүдэлмэришэд бол[...] ба хаагшадта бии [...] ажалай дэбтэрнүү[...] түхэлэй дэбтэр[...] һэлгэгдэхэгүй.

Энээнтэй дашар[...] лан, профсоюзай о[...] дай урда ехэ зори[...] табигдана гэжэ [...] Бирюкова түгэс[...] тэмдэглэбэ. Ажала[...] тэрнүүдтэ саг соо[...] бөөр бэшэлгые, [...] хэлдэ абалга, хад[...] га ба үгэлгые пр[...] зай Соведууд б[...] тедүүд предприяти[...] эмхинүүдэй хүтэлб[...] шэдтэй хамта на[...] хинаха, энэ хүд[...] ходо шалгажа бай[...] рүүлэгдэһэн дүтүү[...] нүүдые зайсуулха [...] жээнүүдые абаха [...] тэй.

(ТАС[С])

Тындэдэхи аэропортдо олон пассажир, хэдэн арбаад тонно ашаа шэрэһэн самоледууд үдэр бүри ерэжэл байдаг.

БАМ-ай түрүүшын үбэл

АМАРАН ОБЛАСТЬ. [...] дээрэ 30—40 градус янги[...] хүйтэн хүрэжэ ерэбэ. Гэбэ[...] БАМ—Тындэ зам дээрэ ха[...] ажал бурьялан бусална. [...] хэ жэлэй зун энэ зам ашаг[...] гада тушаагдажа, Байгал-А[...] рай түмэр замай барим[...] хэрэгтэй ашаан энээгээр [...] лагдадаг болохо б[...] ВЛКСМ-эй XVII съездын [...] рэмжэтэ комсомолшуудай [...] рүү отряд байрын шэнэ [...] нүүдые барина, харин «[...] ковский комсомолец» отр[...] модошод Тындэ—Чара хо[...] дунда, ой соогуур харгы [...] гана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Олег А[...] назиин хүтэлбэрилдэг м[...] шодой бригада үдэр бүрии[...] даабарие 160—170 про[...] дүүргэдэг.

ТАСС-ай фотохроник[а].

Оньһожоруулагдамал 116-дахи колоннын Наташа Ивановагай бригада газар малталга дээрэ эршэтэй һайнаар хүдэлнэ. Омскын транспортна барилгын техникум дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Наташа эндэ ажаллахаар ерэһэн байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗОРИЛГО ТОДОРХОЙЛОГДОО

Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ Захааминай аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай һайн амжалтануудые туйлажа гараа. Жэлэй туршада мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ даабари сүм дүүргэгдэжэ, гүрэндэ мяха худалдаха түсэб 103 процент, һү — 110,3, ноохо — 106 процент дүүргэгдэһэн байна. Мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ тушааха талаар Хамниин, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, Санагын болон Далахайн совхозууд һайн дүнгүүдые туйлаба.

Табан жэлэй түрүүшын дүрбэн жэл соо мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ тушааха арадай ажахын түсэб баһал амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнхай. Гүрэндэ мяха худалдаха дүрбэн жэлэй даабари 104 процент, һү — 114, ноохо — 102 процент дүүргэгдэбэ. Тиихэдэ адууһа малһаа абтадаг ашаг шэмэ энэ үе соо нилээд дээшэлжэ, шанарынь һайжарна. 1970 онойхитой жэшэжэ хараха болоо һаа, гүрэндэ тушаагдадаг үхэр бүхэнэй шэгнүүр 1974 ондо 40 килограммаар нэмээ, нэгэ үнеэнһээ 300 килограмм һүн үлүү ехээр һаагдаһан байна. Тиихэдэ энэ үе соо хонин бүриһөө ноохо хайшалалга 400 граммаар дээшэлээ. Бүхы малай 90 гаран процентнь тарган сэгнэлтэтэйгээр тушаагдадаг болоо.

Ажал хүдэлмэридөө эрхим һайн амжалта туйладаг малшад, механизаторнууд аймагай совхозуудта жэл бүри олошоржо байнхай. Жэшээнь, 1974 оной зунай бэлшээриин үедэ 45 гүүртын коллектив үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1.000 граммһаа үлүү ехээр нэмээжэ, хэдэн мянгаад центнер нэмэлтэ мяха абаа. Совхозуудай хорёод һаалишан үнгэрэгшэ жэлдэ хоёр мянганай дабаа дабажа гараба. Хамтадаа 8 хонишон 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абажа, түлжүүлһэн байна.

Эдэ бүгэдэ тоо, баримтанууд аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һаяхан болоһон зүблөөн дээрэ хэлэгдэһэн байгаа. «Аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй 1974 оной ажалай дүнгүүд ба табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй зорилгонууд» гэһэн асуудалаар аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник **Ц. Д. Гырылов** энэ зүблөөн дээрэ элидхэл хээ.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. Б. Михеев** зүблөөн дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Аймагай совхозуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ мал ажалай талаар Хамниин совхозой коллектив эрхимлэжэ гараа. КПСС-эй райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой, райсовпрофой дамжуулгын Улаан туг энэ совхоздо барюулагдаба. Тиихэдэ ажалай түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Д. ДАШИЕВ,
аймагай газетын редактор.

КПСС-эй райкомдо

ТҮСЭБ ЕХЭ

КПСС-эй Хориин райкомой ээлжээтэ пленум боложо, «КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэрие бэелүүлхын тулада аймагай партийна организациин дүүргэхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. У. Дарханов тус асуудалаар элидхэл хээ.

Энэ хэрэг һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар олон предприяти, совхозууд һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр үнгэрэгшэ жэлые дүүргэһэн байха юм. Эдэнэй тоодо Хориин, Хүрбын, Дээдэ-Тайлсын совхозуудые, Хандагайн леспромхозые, «Бурводстрой» трестын нүүдэл оньһожоруулагдамал колонные, «Сельхозтехникын» аймагай отделениие нэрлэмээр.

Удаань нүхэр Дарханов 1975 ондо аймагай партийна организациин урда табигдажа байһан зорилгонууд тушаа тогтоо.

Хүрбын совхозой директор Г. Ш. Дамбаев, Хандагайн леспромхозой директор С. А. Нархинов, «Георгиевский» совхозой нэгэдэхи отделениин һү һаалиин фермые даагша Е. М. Смородникова, Хориин совхозой парткомой секретарь М. С. Стрекаловский, «Сельхозтехникын» аймагай отделениие эрхилэгшэ П. И. Красноцеев, аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. Н. Бородин болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

Д. ДОРЖИЕВ.

ГУСИНООЗЕРСК ХОТОДО

ГОРОДОЙ ШАРАЙ ХУБИЛНА

Гусиноозерск хото жэл ерэхэ тума үргэдэн ургана, гоё һайхан болоно. Гэр байра барилгын хэмжээн 1970 онһоо хойшо зургаа дахин ургаа. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ 127 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд баригдажа, 500 ажалшадай бүлэ шэнэ гэртэ түбхинөө. Энэмнай 1973 онтой жэшэхэдэ 280 гэрээр олон болоно.

Ажалшадай культурна эрилтые хангахын тула баригдажа байһан ГРЭС-эй дэргэдэ 300 хүнэй багтаамжатай столово, 90 үхибүүдэй багтаамжатай саад, магазин баригдаа. Мүнөө эндэ 960 үхибүүдэй һураха гурбан дабхар һургуули баригдажа байнхай.

ЗАМАЙ ЗАЛУУРШАД ОЛОШОРНО

Нээмэл аргаар нүүрһэ малталаг Бага-Хоолойн уурхайн хүдэлмэришэд шэнэ жэлые эрхим амжалтаар угтаһан юм. Эдэнэр нүүрһэ малталгаар жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээд, түсэбһөө гадуур 90 мянган тонно түлишэ түрэл орондоо бэлэглээ һэн.

Тус разрезэй коллектив КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгые халуунаар угтан абаад, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ социалис мүрысөөндэ бүри һайн үрэ дүн туйлаха гэжэ шиидээ. Замай залууршад Ф. Н. Бакшеевэй, П. И. Коноваловай, В. К. Федосеевэй хүтэлбэрилдэг экскаваторщигуудай бригаданууд шэнэ жэлэй, мүн бүхы табан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө улам шангаар, эршэ хүсэтэйгөөр ажаллан, январь һарынгаа түсэб болзорһоонь хорёод хоногоор урид дүүргэбэ.

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАД СУУРХАНА

«Гусиноозерская» шахтын уралан нарижуулагшадай ажал үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн, алдар сууда гараһан байха. Буряадай АССР-эй габьяата уралан нарижуулагша Миргасим Талбутдинович Мухаметовэй хүтэлбэрилдэг уралан нарижуулагшадай бүлгэм үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн юм. 58 үнэтэ дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 8 мянган түхэриигэй мүнгэ зөөри алмаһан юм. Электрослесарьнүүдэй бригадир Л. Ф. Ешелкинэй 16 үнэтэ дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэдээ, 7 мянган түхэриигэй алмалта хэхэ арга олгоһон байна. Электрослесарьнүүд И. П. Гололобов, П. И. Воробьев, М. Т. Мухаметов, слесарьнүүд А. К. Серов, В. А. Давыдовский, Е. Т. Афанасьев, электромеханигууд В. А. Попов, В. Г. Ефимов, В. Ф. Лисюк, түмэршэ дархан С. А. Носков, гагнуурщан А. Т. Челяпин, инженер А. В. Невзоров гэгшэд оюун бэлигтэй уралан нарижуулагшад байһаараа олоной дунда суурхана.

КОМБИНАДАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Аймагай ажалшадай эрилтэ хангаха комбинадай хүдэлмэришэд партида, совет арадта Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые үргэнөөр дэмжэжэ, баяр баясхалантайгаар зүбшэн хэлсээ. Тэрэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэнүүд комбинадай хүдэлмэрилэгшэдые ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулна.

Комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөөндэ оёдолшод түрүүлһээр. Коммунис ажалай ударник Анна Иннокентьевна Налетовагай хүтэлбэрилдэг бригада 1975 оной февраль һарын түсэбөөр ажаллана. Анна Иннокентьевна жэлэйнгээ түсэбтэ даабари үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин 25-да дүүргэһэн юм. Мастернууд А. П. Панькова, М. Т. Ванданова гэгшэд үндэр бүтээсэтэ ажалаараа онсо шалгарна.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

ХОЁР ОНДООГООР ХАНДАНА

«Түлишын, элшэ хүсэнэй нөөсые арадай ажахыда хэрэглэлгын аша үрые саашадань дээшэлүүлхэ тухай» тогтоол КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаһан байна. Манай Октябрьска районой арадай хинагшад парти, правительствын баталан абаһан энэ шухала тогтоолые бодото дээрэнь дүүргэхэ талаар һүүлэй үедэ горитой хүдэлмэри ябуулдаг болоо гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Районой промышленна предприятинууд, эмхи зургаанууд энэ харюусалгатай хүдэлмэри хэр дүүргэнэб гэжэ арадай хинагшад, тэдэнэй бүлэг болон постнууд саг үргэлжэ шалгалта хэдэг, бии байгаа дутагдалнуудые дары усадхаха талаар зохихо хэмжээ абадаг болонхой.

Районой промышленна предприятинуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд элшын хүсэ арьбалха хэрэгтэ анхаралаа үшөө багаар табина гэжэ арадай хинагшад шалгалта хэхэдээ элирүүлһэн байха юм. Энээн тушаа богонихоноор хөөрэжэ үгэлтэй гээд һанагдана. Мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг Бурнадай комбинат, асфальт, бетон бүтээн гаргадаг завод электрын ба ууралай элшэ хүсые, тоһо-түлишын материалнуудые алмаха талаар ямар ажал ябуулнаб гэжэ арадай хинагшад үнгэрһэн һарада шалгаба. Тэдэнэй дүн хаража үзэхэдэ дурсагдаһан предприятинууд энэ харюусалгатай асуудалда хоёр ондоогоор хандана гэжэ элирүүлэгдэбэ.

БМДК-гай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд зайн галай элшэ хүсэ зүбөөр гаргашалха жэлэй түсэб зохёогоод, хүдэлмэришэдэйнгөө үзэмжэдэ табидаг заншалтай. Түсэбэй дүүргэлтын хэр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай арадай хинагшад саг үргэлжэ һонирхоно. Байгша ондо тус комбинадта электрын хүсэ зүбөөр гаргашалха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ гэжэ эндэ онсо тэмдэглэмээр. Комбинадай газар дээрэ хүдэлгэгдэжэ байһан подстанцинууд һэльбэн заһабарилагдаа. Модо хюрөөдэдэг, харуулдадаг болон бусад түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэдэг электромоторнууд мүн лэ шэнэлэгдээ. Цехүүдые гэрэлтүүлдэг лаампанууд автомадай ашаар носоогдодог, унтаргаагдадаг болонхой. Мебель дархалхада үлүү гараһан зүйлнүүд мүн лэ хэрэглэгдэнэ. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, комбинадай хүдэлмэришэд арадай зөөри алмаха, арьбалха хэрэгтэ гол анхаралаа табина. Байгша ондо үйлэдбэриин түрүүшүүл түлишэ, элшэ хүсэ арьбалха асуудалаар 12 дурадхал оруулаа.

Энэ харюусалгатай хэрэгэй дүүргэлтэдэ комбинадай хинагшад өөһэдынгөө ехэхэн хубитые оруулна. Түлишын, электрын хүсэнэй хэр зүбөөр гаргашалагдажа байһан тухай хиналтын түсхай постнууд, бүлэгүүд цех бүхэндэ бии болгогдонхой юм. Мебель бүтээн гаргадаг нэгэдэхи цехтэ Васса Аверьяновна Кирюшина арадай хиналтын постые даана. Комбинадай үнинэй хүдэлмэришэдэй нэгэн Васса Аверьяновна даажа байһан уялгадаа үнэн сэдьхэлһээ хандадаг тула суг хүдэлдэг нүхэдтөө нилээд хүндэтэй болонхой. Модошо дархан Николай Никодимович Шалаевай, слесарь Леонид Яковлевич Вульфович болон бусадай даадаг хинагшадай постнуудай ажалынь мүн лэ урагшатай. Бага гаргашатайгаар һайн продукци ехээр гаргахын тула арадай хинагшад нэн түрүүн өөһэдынгөө ажал наринаар түсэблэһэн байха юм. Энээнэйл ашаар БМДК гурбан кварталай туршада 118 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаһан байна.

Асфальт-бетон бүтээн гаргадаг завод дээрэ хэлэгдэһэн тогтоолые дүүргэхэ асуудалаар ямаршье хүдэлмэри ябуулаагүй байха юм. Электрын, ууралай хүсэнэй түсэбһөө гадуур гаргашалагдажа байһан тухай эндэхи мэргэжэлтэд һайн мэдэжэ байгаад, тэрэниие гуримшуулха асуудалаар ямаршье ажал ябуулнагүй.

Түлишын, элшэ хүсэнэй нөөсые зүбөөр хэрэглэхын тула промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд энээндэ гол анхаралаа хандуулха уялгатай гэжэ парти, правительствын баталан абаһан тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Энэ харюусалгатай асуудалые зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ арадай хинагшад хубитаяа оруулха юм.

М. ПОЛОНОВ,
Октябрьска районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

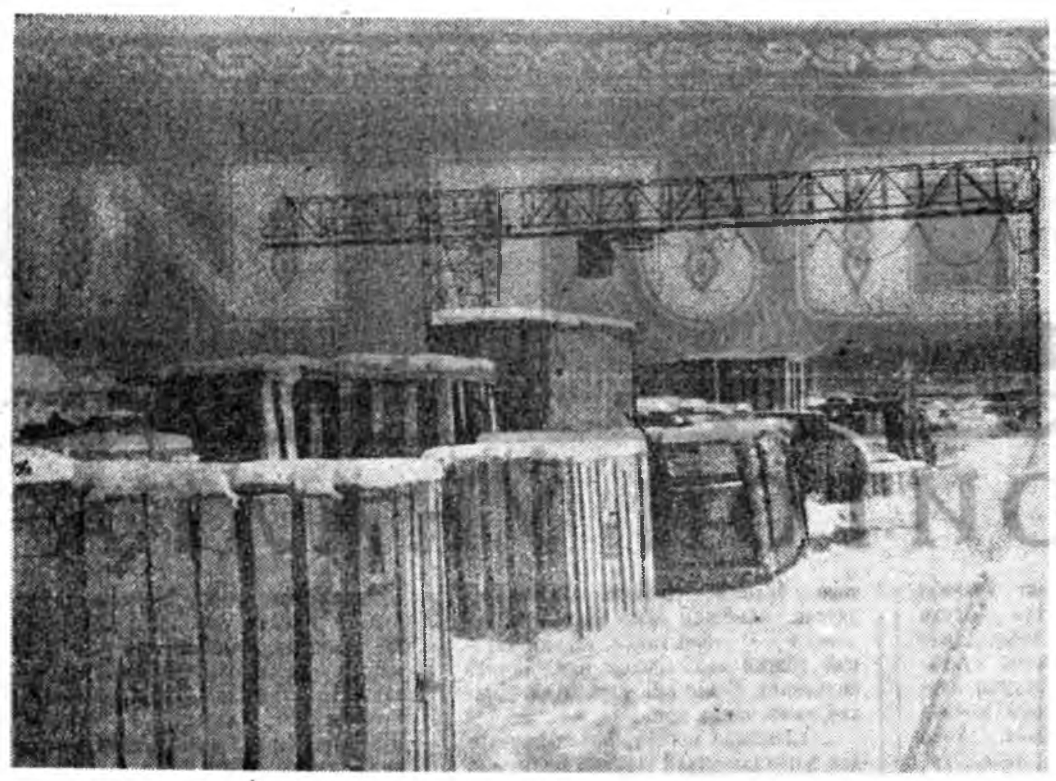

ФОТО-ЗУРАГ ГЭМНЭНЭ

Промышленна предприятинуудта, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта хэрэгтэй эд бараа контейнер соо хэжэ зөөхэдэ алишье талаараа үрэ ехэтэй. Жэл ерэхэ бүри оронойнмнай олохон эмхи зургаанууд энэ арга үргэнөөр хэрэглэдэг болонхой. Контейнер соо ашаа шэрэхэ аргые зүбөөр эмхидхэбэл, захигша эмхи зургаанууд хэрэгтэй эд бараа богонихон болзорто, бүрин бүтэн абаха аргатай.

Улаан-Үдэ хотын транспортна эмхи зургаанууд энэ түрүү арга ажалдаа ямараар хэрэглэнэб гэжэ һонирхогдобо. Тальцы станцида «Росгалантерея» гэжэ оптово баазын нэрэдэ асарагдаһан 64 контейнер энэ һарын эхинһээ хойшо, мүнөөшье болотор тиишэнь абаашагдаагүй байһаар. Хүн зондо хэрэгтэй шухала эд бараан саһан хүнжэлөөр хушагданхай. Энээн тушаа контейнер буулгадаг, ашадаг талмайн начальник юун гэжэ бодоно хаб?

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: захигшадта абаашагдаха контейнернүүдые харанат.

С. БАЛДУЕВАЙ фото

АНХАРМААР БАЙГАА

Һүүлэй арбаад жэлэй туршада аймагай түб Хори тосхондо барилга ехээр хэгдэдэг боложо, түхэл шарайнь түргөөр хубилна. Олон квартиратай байрын гэрнүүд, үйлэдбэриин объектнүүд ербылдэн бодоно, шэнэ үйлсэнүүд бии болоно. Энэнь ехэ һайшаалтай хэрэг гээшэ. Тобшохоноор хэлэбэл, тосхомнай «үндэршье, үргэншье» боложо байна.

Гэхэтэй хамта тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо хэрэг нилээд дутагдалтай гэжэ һанагдана. Жэшээнь, нютагай зоной дундаһаа спортдо дуратай олон залуушуул урган гарана. Тэдэниие хараадаа абажа, болбосон түхэлтэй стадион бариха гэжэ шиидхэгдээд, тэрэнэй һуури табигдаһан юм. Тэрэ гэһээр хэдэн жэл болошобо. Теэд стадионой барилга мүнөө болотор дүүргэгдээгүй байһаар.

Тосхоной гол гудамжанууд үдэшэндөө һайнаар гэрэлгүүлэгдэдэг болонхой. Гэбэшье захын олон үйлсэнүүд харанхы байһан зандаа. Үдэшэндөө кинодо ошохо, түрэл гаралдаа орохо гэхэ мэтын элдэб хэрэг хэндэшье гарадаг лаб даа. Теэд наһатай болоһон хүнүүдэй газаашье гарахын аргагүй балай харанхы байха.

Эдэ мэтын жэжэ аад, хүн зоной ажабайдалда ехэхэн удхатай асуудалнууд яахадаа удаан шиидхэгдэнэгүй гээшэб? Энэ асуудалда аймсоведэй гүйсэдком анхархаар байгаа гэжэ һанагдана.

Ц. ТОКТОХОЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Хориин аймаг.

ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЭ, ШАНАР

ЛЕНИНГРАДАЙ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ оптико-механическа нэгэдэлэй (ЛОМО) продукциие дэлхэйн 80 гаран орон худалдан абана. Фотоаппарат, кинопроектор, кинокамера, телескоп, микроскоп, спектральна приборнууд, электронно-оптическа шэнэ аппаратура дээрэ табигдаһан «ЛОМО» гэһэн тэмдэг — үндэр шанарай удаан саг соо найдамтайгаар хэрэглэгдэхэ гэһэн тэмдэг мүн.

ЛОМО — үйлэдбэриин үндэр культурын предприяти, коммунис ажалай коллектив. Тэрэ ажалай, хүтэлбэрилгын шэнэ аргануудые амжалтатайгаар шиидхэнэ. Үйлэдбэриие үндэһэнһэнь шэнэдхэн хубилгаһанай, автомат арга хэрэглэһэнэй ашаар ажалладаг хүнүүдэйнгээ тоо олошоруулангүйгөөр үйлэдбэриин хэмжээе гурба дахин дээшэлүүлхэ арга олдоһон байна.

1975 оной эхээр түсэбтэ табан жэлэй һүүл багта хараалагдаһан хэмжээндэ нэгэдэлэй ажалай бүтээсэнь хүрэгдэһэн байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: үйлэдбэриин участогуудай нэгэндэ; «ЛОМО-214» гэжэ үндэр классай шэнэ кинокамера. Иимэ камеранууд 1975 ондо олоор гаргагдажа эхилхэ юм.

ТАСС-ай фотохроника.

ЛОГОПЕД-БАГШЫН ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ

Манай Эхэ ороной ниислэл — Москва хотодо табан жэл соо һурахадаа, Татьяна Цыбикдашиева һуралсални тон түргөөр үнгэршэбэ гэжэ һанаһан байгаа. Тэрэ хадаа тэндэ Ленинэй болон Ажалай Улаан Тугай ордентэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ багшанарай институдай дефектологическа факультет дүүргэжэ, логопед (хэлэ муутай хүүгэдые һургагша) болоһо гараһан юм. Институдта һураха үедөө суута эрдэмтэдэй — медицинскэ эрдэмэй доктор, профессор С. С. Ляпидевский, филологическа эрдэмэй кандидат, доцент Б. М. Гриншпун гэгшэдэй лекцинүүдые шагнадаг байһан юм. Юрэдөө, Татьяна Цыбикдашиева һайн багшанартай байгааб гэжэ баярладаг.

Москвада һуража байхадаа, Таня басаган ямар ехэ харюусалгатай мэргэжэл шэлэһэнээ һайн ойлгожо, ерээдүйнгөө ажалай али бүхы нюусые нэтэрүүгээр шудалжа эхилээ. Илангаяа хоолой һорилго, зэрэдэг үхибүүдые эмшэлхэ тухай ехээр һонирходог һэн. Юрэдөө, хүүгэдэй хэлэ заһалгада юун туһатайб, тэдэниие хуу мэдэхэ хэрэгтэй бшуу.

Хэлэ муутай хүүгэдэй дутагдалые заһаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Ухаан бодолойнгоо хүгжэлтөөр ямаршьегүй аад, элдэб шалтагаанаар шалшаран гү, али зэрүү болошоһон үхибүүд байдаг ха юм. Багша хүнэй үдэр бүриин эсэшэ сусашагүй ажалһаа хамаг амжалтань дулдыдаха. Хэлэ заһалгын хүдэлмэри һурагшадай һуралсалда һайн нүлөө үзүүлдэг гээшэ. Нүгөө талаһаа хүүгэдэй зоригые хурсадхаха хэрэгтэ баһал нүлөөтэй. Юуб гэхэдэ, үхибүүн хэлэнэйнгээ дутагдал усадхаха, һайнаар дуугардаг, эрхим сэгнэлтэ абадаг болохо гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдоно ха юм. Шалшаран гү, али зэрдэг үхибүүдэйнгээ һайнаар дуугардаг болоходо, түрэлхид ятараа баясадаг гэжэ һананат!

Татьяна Цыбикдашиева Загарайн аймагта нээгдэһэн логопедическэ пунктда хүдэлхөөр эльгээгдээ һэн. Загарайн аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша Н. Ц. Бальжинимаев залуу мэргэжэлтые үнэн сэдьхэлһээ дэмжэн угтаа. Тэрэ дэмжэлгэнь басагые урмашуулаа.

Нэн түрүүн материальна үндэһэ байгуулха шухала. Жэшээнь, гэрэл ханатай кабинет эмхидхэхэ, тиихэдээ һуралсалай хамаг хэрэгсэлээр хангаха шухала. Залуу мэргэжэлтын ойрын хүсэл иимэ байна.

Логопедическэ пунктнууд һургуулиин багшанартай, классай хүтэлбэрилэгшэдтэй, түрэлхидтэй, врачтай нягта холбоотойгоор хүдэлмэреэ ябуулха ёһотой. Энэ эрилтые залуу мэргэжэлтэ бүри институдта һуража байхадаа, тон һайнаар хадуужа абаһан байгаа.

Мүнөө үедэ Татьяна Гунзыновна Онохойн болон Загарайн дунда һургуулинуудта ээлжээгээр ябажа хүдэлнэ. Жэшээнь, Загарайн һургуулида ондо ондоо классуудта һурадаг хори гаран үхибүүд хэлэ муутай байха. Нэн түрүүн ямар шалтагаанаар иимэ-тиимэ дутагдалтай болооб гэжэ элирүүлхэ шухала. Алибаа юумэнһээ ехээр айгаад, сошоод, нервэеэ гэмтэжэ, зэрүү болошоһон ушар байха. Үгышье һаа, эрхэдээ эдюулжэ, зарим үхибүүд ямар нэгэн абяае буруугаар үгүүлжэ һураад, тэрээнһээ уламжалан шалшаран болошохо жэшээтэй. Шалтагааниинь элирүүлээд, логопед-багша үхибүүдэй хэлэ заһалгын түсхай упражненинүүдые хүүлэдэг.

Хүдөө аймагай һургуулида логопедическэ пункт анха түрүүшынхеэ нээгдээд, яһала амжалтатайгаар хүдэлжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Иимэ мэргэжэлтэй хүнүүд республика доторнай үсөөн юм. Т. Г. Цыбикдашиева хүдөө нютагта логопедээр хүдэлжэ эхилһэн түрүүшын хараасгайнуудай нэгэн гээшэ.

И. АНГАРХАЕВА,
манай штатнабэшэ корр.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ТҮРҮҮШЫН ШАТЫЕ — БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

ВАРШАВА. Польшын барилгашад болон энергетигүүд ажалдаа ехэ амжалта түйлаһан тухайдаа һаяхан элидхэбэд: тэдэнэр Келецкэ воеводстводохи «Казенице» гэжэ теплоэлектростанциин наймадахи блогые болзорһоонь 9 һараар урид хабсаргажа дүүргээд, ороной энергосистемэдэ хамжуулжа, энээгээрээ барилгын түрүүшын шатые түгэсхэбэ. ТЭЦ 1.600 мегаватт хүсэтэй болоо. Тус тустаа 500 мегаватт хүсэтэй үшөө гурбан энергоблогые хабсаргалга — барилгын удаадахи шата мүн.

Келецкын электростанци — Польшын элшэ хүсэнэй эгээл томо барилгануудай нэгэн. Ууралаар хүдэлдэг электростанцинууд ороной электрын элшэ хүсэнэй хэрэглэмжын ехэнхи хубиие хангана.

Энэ жэлдэ электростанцинуудай хүсэн 20 мянган мегаваттда хүргэгдэжэ, жэлэй турша соо 100 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилдэг болохо,

ОЙН БАЯРАЙ ХАЙЛУУЛГА

СОФИ. Болгариин хара металлургиин түрүү предприяти болохо Кремиковско металлургическа комбинадай металлургнууд 1974 оной һүүлшын үдэрнүүдтэ 10 миллиондохи тонно булад хайлуулаа. Инженер Цветан Цветковой халаанда ойн баярай хайлуулга хэхэ хуби заяан тудаба. Совет проектээр болгар мэргэжэлтэдэй хабсаргаһан энэ предприятида ажаллажа байһан совет металлургнууд болгар хүдэлмэришэдтэй тус амжалтые хубаалдана. Мүнөөнэй түхеэрэлгэнүүд Советскэ Союзһаа асарагдана. Эндэ тодхогдоһон булад хайлуулдаг пеэшэнгүүд, прокатна станууд Болгариин металлургиин омогорхол болоно.

БОЛГАРИИН МРАМОР

СОФИ. Болгари ерэһэн хүн бүхэн тэрэниие «нарата орон» гэжэ нэрлэдэг юм. Тэрэниие «мраморай орон» гэжэ нэрлэхэдэ болохо гэжэ болгар геологууд тоолодог. Тингэхэньшье буруу бэшэ. Юуб гэбэл, республикада хэдэн миллиард кубическа метр мраморай хэбтэшэ бии гэжэ һүүлшын шэнжэлэлгэнүүд гэршэлнэ. Тиимэһээ энэ үнэтэ материалай нөөсөөр Болгари дэлхэйн дээрэ эгээл баян оронуудай нэгэн болоно.

Мрамор гансал скульптоорнуудта хэрэгтэй түүхэй эд гэжэ тоологдодог. Геэд мрамор мүнөө промышленностьдашье, һуудал байдалдашье үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Байшан гэрнүүдые шэмэглэн гоёоходо, барилгын болон шууяа табихагүй материалнуудые б э л э д х э х э д э энэ материал хэрэглэгдэнэ. Ажахын бусад һалбаринуудташье мрамор тон хэрэгтэй.

«Мрамор ба гранит» гэжэ гүрэнэй ажахын нэгэдэлэй генеральна директор П. Матовай хэлэһэнэй ёһоор, мрамор гансал НРБ-дэ бэшэ, бүхы дэлхэйн дээрэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоһо байнхай. Болгари оронойнгоо эрилтэ хэрэглэмжэ хангахаһаа гадна, дэлхэйн бусад оронуудта мрамор худалдаха аргатай юм. Энэ зорилгые шиидхэхын түлөө орон дотор түсхай управлени байгуулагдаа.

Тооложо гаргаһанай ёһоор, энэ жэлэй дүүрэтэр Болгари мрамор болон барилгада тэрээнтэй суг хэрэглэгдэдэг минералнуудаар хэрэглэмжээ дүүрэн хангаха байна.

ВАГОНУУДЫЕ — СОВЕТ ОРОНДО

ПРАГА. ЧССР-эй Хойто Моравиин областиин Студенка хотын вагон бүтээдэг заводой коллектив Советскэ Союзда вагон эльгээхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ. 105 тонно ашаа зөөхэ 80 вагон Совет орондо эльгээгдэхэ. Эдэ вагонууд руда, шулуун нүүрһэ болон промышленна бусад түүхэй эд зөөхөөр хараалагданхай.

Энэ предприяти мүн ерэхэ жэлдэ совет ехэ захил дүүргэхэ юм. Энэнь заводой үйлэдбэриин бүхы хэмжээнэй гурбанай хоёр хуби болоно. Совет түмэр замшадта Чехословакиин вагон бүтээгшэд 1976 оной дүүрэтэр 460 ашаанай ехэ вагон эльгээхэ юм. Байгуулагдаһаар 75 жэлэйнгээ ойе һая тэмдэглэһэн Студенкэдэхи вагон бүтээлгын завод — товарна вагонуудые хилын саана худалдадаг ехэ предприяти мүн. Тэрэнэй байгуулагдаһаар үнгэрһэн бүхы түүхын турша соо бүтээгдэһэн 70 мянган вагоной 12 мянганиинь хилын саана худалдагдаа. Студенкэдэ бүтээгдэһэн 650 вагон Советскэ Союзай түмэр замаар ашаа зөөнэ.

ҮЙЛЭДБЭРИИН ГОЛ ҺАЛБАРИ

БУДАПЕШТ. Телефоной юрын аппарадһаа микро-долгиной орёо радио-аппаратура хүрэтэр — Венгриин зуун жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байһан хэлхеэ холбооной техникын промышленностиин гаталһан зам иимэ. Мүнөө үедэ тэрэнэй продукци машина бүтээлгын бүхы продукциин 12—13, машина бүтээлгын хилын саана худалдагдадаг зүйлнүүдэй 19—20 процентнь болодог гэхэдэ, тус һалбариин ВНР-эй экономикодо ямар үүргэтэй байһаниинь тодорхойлогдоо.

Хэлхеэ холбооной техникэ үйлэдбэрилгэ илангаяа сүлөөлэлгын һүүлээр найдамтайгаар хүгжөө. Үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин хэмжээн 25 дахин дээшэлээ. Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудай эрдэмтэдтэй, конструкторнуудтай аша үрэ ехэтэй харилсаа холбоо тогтсолго үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулгада, продукциин ассортимент үргэдхэлгэдэ ехэ удха шанартай. ВСРП-гэй Х съездын шиидхэбэринүүдээр, мүнөө ябажа байгаа табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан ВНР-эй экономическа хүгжэлтын зорилгонууд хэлхеэ холбооной техникые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ зэргэтэй. 1971 — 1975 онуудта энэ һалбариин продукциин хэмжээн 65 процентээр, социалис оронуудта продукци худалдалга хоёр дахин дээшэлхэ байна.

ГЕОЛОГУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН

ГАВАНА. Геологи болон геофизикын асуудалаар национальна научно-техническэ I зүблөөн Кубын ниислэлдэ болоһо дүүрэбэ. Тус зүблөөндэ хабаадагшад социалис бусад оронуудай мэргэжэлтэдтэй хамта гурбан үдэрэй туршада Кубын юрэнхы геологи, хатуу минералнууд, нефть болон газ гэхэн темэнүүдые зүбшэһэн байна.

Кубын Компартиин ЦК-гай секретариадай гэшүүн Педро Мирет зүблөөнэй түгэсхэлдэ үгэ хэлэхэдээ, социалис оронуудай мэргэжэлтэдэй дунда дүй дүршэлөө хубаалдалгада, Кубада геологиин саашанхи хүгжэлтэдэ тус зүблөөнэй тон удха шанартай байһыень тэмдэглэбэ.

Геологиин талаар Советскэ Союз Куба хоёрой хоорондо бата харилсаа холбоон тогтоогдоо гэжэ Кубын хэблэл зүблөөн тухай тоосоо тунхаглахадаа, онсо тэмдэглэһэн байна. Советскэ Союзтай харилсаа холбоо тогтооноой, тэрэнэй техническэ туһаламжын ашаар Кубада геологи хүгжэһэн байна гэжэ «Гранма» газетэ бэшэнэ.

Совет, Кубын геологуудай хамтын шэнжэлэлгэнүүд Кубын национальна экономикые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэдэ, социализмын материально-техническэ бааза байгуулгада ехэ туһа хүргэнэ.

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

КАНБЕРРЭ

ШЭНЭ АРГА БОЛОМЖОНУУД ЭЛИРҮҮЛЭГДЭНЭ

ТАСС

Совет-Австралиин хөөрэлдөөнүүдэй Москвада болоһо дүүрэһэнэй дүнгүүдые Австралиин хэблэл үргэнөөр толилно. Тиихэдээ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, Австралиин Премьер-Министр Г. Уитлемай гар табиһан научно-техническэ ба соёлой харилсаа холбоон тухай хэлсээе онсолон тэмдэглэнэ.

Тодорхойлон хэлэбэл, научно-техническэ харилсаа холбоон тухай хэлсээн дотор хоёр орондо алиндальшье ашатай туһатай зүйлнүүд бии гээд «Эйдж» газетэ мэдээсэнэ. Радиоастрономиһоо эхилээд, промышленна барилга хүрэтэр, этимологиһоо эхилээд, бүд нэхэлгын технологёор дүй дүршэлөө халан абалсалга хүрэтэр үргэн ехэ харилсаа холбоон тогтоогдохоор хараалагдаа.

Бусад асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүд бүтэмжэтэй оршон байдалда үнгэрһэн байна. СССР-эй Австралиин хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаа холбоое саашадань үргэдхэхэ шэнэ хараа түсэбүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

НИКОЗИ

КИПРЭЙ ШЭНЭ ПРАВИТЕЛЬСТВО

ТАСС

Президент Макариосай эмхидхэһэн Кипрэй шэнэ правительствын гэшүүд тангаригаа үгэбэ.

Макариосай урдын правительствын 6 хүн 9 министрһээ бүридэһэн шэнэ кабинедтэ ороһон байна. Н. Христофидис — гадаадын хэрэгүүдэй, Х. Вениамин — дотоодын хэрэгүүдэй ба обороной, М. Колокасидис — худалдаа наймаанай ба промышленностиин, Ф. Колотас хүдөө ажахын ба байгаалиин нөөсэ баялигуудай министрээр томилогдоо.

Урда тээнь аралай грек ба түүрэг бүлэгүүдэй түлөөлэгшэд Г. Клиридис, Р. Денкташ Кипрэй асуудалаар хөөрэлдөөнүүдээ һэргээһэн байгаа.

ПЕНИНЭ (Португали)

ХЭЛСЭЭНДЭ ГАР ТАБИГДАА

ТАСС

Анголын бэеэ дааһан байдалтай болоһон тухайда 1975 оной ноябриин 11-дэ соносхогдохо юм гэжэ Португалиин ба национально-сүлөөрэлгын гурбан хүдэлөөнэй — Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА), Анголые сүлөөлхын түлөө национальна фронтын (ФНЛА), Анголын бэеэ дааһан байдалай түлөө национальна союзай (УНИТА) делегацинуудай гар табиһан хэлсээн дотор хэлэгдэнэ.

Мүнөө Португалиин зонхилолго доро байдаг Анголодо һаяар дамжуулан абалгын правительство эмхидхэн байгуулагдаха юм гэжэ мэдээсэгдэнэ. Анголын национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй делегацинууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ политическэ ниитэ нэгэн хараа бодол баримталаа.

ПАРИЖ

В. Жискар д'Эстэнэй мэдүүлгэ

ТАСС

«Шахардуу байдал һуларуулха, социалис оронуудтай харилсаа холбоо тогтоохо гэһэн политика Францын дипломатиин гол хараа шэглэлнүүдэй нэгэн болоно», — гэжэ, Венгриин Арадай Республикын элшэн сайд П. Верешэй үнэмшэлгын грамотануудые барюулалгын баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Францын Республикын президент В. Жискар д'Эстэн үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөн Женевэдэ болоһо байна. Энэнь шахардуу байдал һуларуулха замдахи шухала шата болоно гэжэ В. Жискар д'Эстэн хэлэбэ. Тус хэлсээнэй ашаар Европын гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаан улам һайжарха байха.

НИКОЗИ

АКЭЛ-эй ЦК-гай Политбюрогой мэдүүлгэ

ТАСС

Кипрэй ажалша арадай түрүү үзэлтэй партиин (АКЭЛ) ЦК-гай Политбюрогой заседани эндэ болобо.

Гол шухала, хойшолуулашагүй асуудалнууд Кипрэй шэнэ правительствын үмэнэ табигдана гэжэ заседаниин һүүлээр тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Кипрэй асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхын тула үгэеэ ойлголсоһон хараа бодол баримталха гээшэ эдэнэй гол шухалань болоно.

Киприот арадай аша туһада али бүхы хэмжээнүүдые абахадань, АКЭЛ правительствада туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ юм гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ЛОНДОН

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал

ТАСС

Тель-Авивай зонхилхы тушаалтад эзэрхэг түримхэй харата муухай ябуулгаяа үргэлжэлүүлһээр. Тиигэжэ Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхэ хэрэгтэ һаад тойбо татана. Израилиин дээрмэшэ сэрэгүүд Ливанда эсэргүү зэбсэгтэ ябуулгануудаа һүүлэй үедэ улам үргэдхэжэ байна. Хүршэ Араб оронуудта, илангаяа Сиридэ зүрюу харша заналтануудые Тель-Авив хэнэ.

Эбэй ёһоор шиидхэхэ хэлсээнэй баталагдаадшье байгаа һаань, 1967 ондо булимтаран эзэмдэһэн Галанска гүбээе Израиль Сиридэ бусаажа үгэхэгүй юм гэжэ Израилиин премьер-министр И. Рабин парламент дээрэ үгэ хэлэхэдээ убайгүйгөөр мэдүүлээ гээд Рейтер агентствын корреспондент Иерусалимһаа мэдээсэнэ.

БЕЙРУТ. (ТАСС). Ливанай, Израилиин хилэ дээрэхи байдал тухай асуудалые Араб гүрэнүүдэй хамтаараа өөһэдыгөө хамгаалха Соведэй харалгада табиха гэһэн гадаадын хэрэгүүдэй министр Ф. Таклын дурадхалые Ливанай Министрнүүдэй Совет һайшаагаа.

ТОЛИ

Үнэн болоһон
ушар

ДОРОЙТОН УНАЛГА

Гурбан хүнһөө бүридэһэн эбтэй эетэй бүлэ бэлэй. Эсэгэ, эхэ, багахан Дондок гурбан ан бунхан ажаһуудаг һэн. Уданшьегүй хүндөөр үбшэлөөд, эсэгэнь наһа барашаба. Һүүлээрнь һарашье болоогүй байхада, июлиин аадарай үедэ эхэнь залинда сохюулан гээгдэшэбэ. Бишыхан Дондок хүбүүн иигэжэ үншэн үлөө бэлэй. Колхозой правлени тэрэниис үхибүүдэй гэртэ үгэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаба. Гэбэшье энэ үедэ нимгэн сэдьхэлтэй, һайхан һанаатай Цыпилма эхэнэр түрэлхидтөө айлшаар ерэһэн байгаа.

Багахан хүбүүнэй үншэрһэн тухай дуулахадаа, тэрэ хүбүүе үргэжэ абаха гэжэ Цыпилма шиидээ һэн. Уданшьегүй хүнжэл соо орёолтотой Дондок хүбүүн шэнэ эхынгээ үбэр дээрэ һуунхай, Хяагта ороо бэлэй.

Энхэргы һайхан эхын сэдьхэлээр Цыпилма үргэмэл хүбүүндээ хандадаг һэн. Үбэлэй ута һүнинүүдтэ үбшэлһэн хүбүүнэйнгээ хажууда үргэһэгүй һүнинүүдые үнгэргөө. Зундаа амаралтын үдэр бүхэндэ Цыпилма хүбүүнэйнгээ амаржа байһан пионерлагерь ерэгшэ һэн.

Жэлнүүд үнгэрөө. Дондок томо болоо. Һургуулидаа нүхэр хүбүүгээ һажаан тамхи татадаг болобо. Уданшьегүй эхэһээ хулууһан мүнгөөрөө үнэгүйхэн портвейн худалдажа абаад. ээзгүй гэр соо орожо, нүхэдөөрөө уужа эхилбэ.

Хайратайгаар һанагдадаг үргэмэл хүбүүгээ хүнэй зэргэдэ хүн болгохо гэжэ Цыпилма оухы шадалаараа оролдоо. Гэбэшье хүбүүниинь нүхэдтэеэ хамта архидаад, һургуули соогоо элдэб ааша гарган, нэгэ жэлээр условноор эрхээ хаһагдаба. Хоёр жэл болоһон хойно хулгай хээд, зургаа һараар хаагдаба. Табигдаһанайнгаа һүүлээр тонуул хээд, арадай сүүдээр сүүдлүүлээ һэн.

Цыпилма эдэ жэлнүүдтэ хүбүүндээ дамжуулга үгэжэ. эхын нангин сэдьхэлэй дулаан үгэнүүдые бэшэжэ ябаа. Бодожо үзэхые, буруу замда орохогүйе заагаа.

Харин Дондок нютагаа бусамсаараа, Цыпилмагай юумыень хулуугаад, шэнэ хэһээлтэһээ айһандаа баруун тээшээ тэрьелээ. Орёл, Курск, Гомель хотонуудта баһал гэмтэ ябадалаа үргэлжэлүүлээ.

Гуша юһэ наһатайдаа тэрэ нютагаа бусажа ерээ һэн. Үргэжэ үндылгэһэн Цыпилма эхэнь наһа барашаһан байгаа һэн. Үргэмэл хүбүүнэйнь асарһан уйдхар хүндэ байгаа.

Дондок Буянтуев Үдэнгэ нютагта һуурижаба. Эндэ тэрэнэй түрэлынь болохо, нютагтаа хүндэтэй хүн бии һэн. Эндэ ерэһээршье Дондок баһал архи тамхи намнажа эхилээ бэлэй. Түрэлынешье, нүхэдынешье хэлэжэ, ойлгуулжа ядаад орхижорхёо һэн.

Архидаха, наншалдаха, хүнэй мотоцикл хулууха. Хүнүүд болино аабза гээд орхидог байгаа. Гэбэшье тэрэ бодожо үзөөгүй. Мүнөөхёол дабтаа. «Хайшан гэжэ тархяа заһалтайб?» — гэһэн ганса һанаан тэрэнэй толгой соо ородог һэн. Нэгэтэ колхозник Семинтэй хэрэлдээд, алахаб гэжэ занаа һэн.

...Үдэшэлэн һогтуу, һахал һамбайдаа дарагдашанхай Дондок Буянтуев, Үдэнгын үйлсөөр найган ябаба.

— Эндэ байдаг гү даа үнөөхи... Семин. Байзалши! — Дондок нээлтэтэй үүдээр орошобо. Урдаһаань газетэ уншажа һууһан түрэлынь болобо.

— Эндүүрээб.

— Дондок, бэеэ барил даа. Хэзээ болотор иигэжэ ябаха хүмши? Һамгашье абаха байгааш.

— Шишье баһал тиимэш! — галзуурһан Дондогой нюдэд сухалтайгаар шэртэбэ. — Маа, абажа эди!

Ангуушанай хурса хутага наһатай болоһон түрэлэйнь хүнэй сээжэ руу шаагдашаба. Һүүлээрнь мэгдэшэһэн Дондок огород соогуур гэр тээшээ гүйбэ. Үүдээ шэбхэдээд, ханада үлгөөтэй буу саб шүүрэн абаба.

— Бү дүтэл! — гэр тойроһон милиционернүүд, колхозникууд тээшэ гал сахилан буу һүрэшэбэ. Хүлэйнгөө хажууда табиһан картон хайрсаг сооһоо картечь һомо абажа, гэрэй энэшье, тэрэшье сонхоор буудана. Эзэн эхэнэрэй арбатайхан хүбүүн пеэшэнэй саана хоргодоод байһанаа һэмээхэн нэгэ нэгээр һомыень нюужа эхилбэ. Иигэжэ тэрэ арбан һомо нюугаа. Сонхын саанаһаа хэншьеб шуумар түргэнөөр нюсэгэн гараараа халашаһан буугайнь сэмгэнһээ барин татажархиба. Уданшьегүй хүлеэтэй Буянтуев хараал шэрээл табин, мухарижа хэбтээ һэн.

...Мүрдэлгэшэн гэмтэ ябадалай болоһон газар анхаралтайгаар шэнжэлбэ. Гэршэнүүдтэй хөөрэлдэбэ. Гэмтэ ябадал болоо гээд, хэрэгыень сүүдтэ үгөөд дүүргэхэдэшье хамаагүй. Гэбэшье мүрдэлгэшэн юун дээрэһээ энэ ушар болооб, хайшан гэжэ иимэ юумэн болооб гэжэ бултыень шэнжэжэ үзэхэ ёһотой.

Огород соо ангуушанай хурса хутага олдобо. Энэ дээрэнь Буянтуевай гарай хээнүүд элеэр харагдана. Мүн энэ буугаар Буянтуев буудаа гэжэ баллистическэ шэнжэлгэ тодорхойлбо.

Гэмтэ үйлэ хэн хээб, юундэ хээб, энэ хүн хайшан гэжэ иимэ зүргэдэ орооб гэжэ, мүрдэлгэшэн шэнжэлжэ үзөө. Удаан саг соо Буянтуевтай хөөрэлдөө хээ. Бодомжотойгоор, наринаар хандан, Буянтуевай бүхы һаналыень мэдэжэ абаа.

Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй нүүдэл сесси гэмтэндэ зэмыень амасуулаа.

И. МАЛЬЦЕВ.

Һонорхон нюдөөрөө
Һонирхон шэртэнэб.
Һаруулхан дэлхэйгээ
Һайхашаан харанаб.
Нараар дүүрэн
Намжар байнал.
Баясан наадахада.
Баһашье һайн даа.
Гоёхон нааданхай
Оложо баясанаб.
Багахан дүүдээ
Барюулжа үгэнэб.
Хоюулан мүнөө
Хонгёохон дууг͡аа
Энхэргэн эжыдээ
Эрхэлэн дуулая.
Хүбүүхэн дүүтэеэ
Хүхюухэн дуунуудые
Зэргэлэн дуулахада
Жэгтэй гоёл.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

БААБГАЙДАА БАҺАНХАД...

(Шог шүлэг).

Басни соогоо ходо ходол
Баабгай тухай зорюута бэшэдэг
Баабгайнуудтаа баһанхад болонхой
Барагхан басниша тэрээхэн поэдэй
Август, сентябрь, октябрь һаранuудта
Алирһа, һархяаг, һамар бэлдэхэеэ
Хүбшэ тайгада удаанаар гаранхай
Хүхижэ ябахада айлтагүй байха даа.
Хадын баабгай тэрээхэн поэдэй
Хажуугаар гараад үнгэрхэл даа.
Адар хюмһатай һабараараа
Альгадангүйгөөр ээллэхэл даа.
Басни соогоо ходо ходол
Баахалдайе дурдадаг тэрээхэн поэт —
Томохон нэгэл ноёндо
Тоншохожол орохоор даа.
«Амиды» тэндэһээ мултараа һаа —
Абажа хахадые барихаар даа.

Мылын хөөһэн тухай

Гүрэнэй, зоной зөөриһөө
Гүнзэгы хармаандаа хэгшэд
Хулгайнь алибаае элирүүлхэ
Хуулита шалгалтын ерэтэр
Дээрээ ахагүй ябадаг даа.
Дороо дүүгүй байдаг даа.
Шангахан анекдот хөөрэхэжэ,
Шанга шангаар энеэдэг даа.
Сарюун гоёор хубсалаад
Сахилзажа ябадаг даа.
Үлеэхэдэ тэһэршэхэ
Үнжэгэн мылын хөөһэншье
Үнгэ бүриин һолонгоор
Үзэгдэн байгшал бэшэ гү?

Асуудал ба харюу

Уран басни бэшэгшые
Угтажа байба нэгэ хүн,
— Нам тухайдаа яахадамни
Намжархан басни бэшэбэбтэ?
Баснида өөрыгөө таняаша хүн
Баһанхад янзаар хёлойбо.
Басни бэшээшэ поэт
Бардам харюугаар хэһээбэ:
— Газар дээрэ тандал адли
Гансахан хүнэй байһан һаа,
Басни юрэдөөшье бэшэхэгүй
Баярай магтаал бэшэхэл һэм...

Чингис ГУРУЕВ

Һүни

Аян замаа һэтэ дабаһан
Ашаа ехэтэй хамбыдал,
Бууна аргаахан амархаяа
Боро хараан дэлхэйдэ.
Одоол дэнгээ носоохом гээд.
Оршолон түби омогтой
Олон түмэн одо-мүшэдые
Огторгойгоор аһаана яралтай.
Аали нам. Шубуудшье дууланагүй.
Аажам тала һажана аяшарһаар.
Тулгуууртай үбгэндэл яралгүй
Һара гарана үүлэнэй саанаһаа.
Сэлмэг энэ сэлгеэндэ
Сэнхир хонгёо агаар соо
Утаһан шэнги шэнхинэһэн
Уянгата хүгжэм зэдэлиэ элихэн
Зугаадаа холшор нэгэн дуулана,
Зуһаландаа бэлшэһэн морин турьяна,
Манаанда гараһан нохой хусана,
Маряанда төөриһэн боргооһон һиинана.
Аглагхан түни заяандаа
Амархан сүлөө нэмжыһээр,
Үүрэй толоёо угтаһаар,
Һүниинь гуниг хүгжэнэ.

ЗАЯАНАЙМ ГАНСА

Үргэнхэн талынгаа
Үнгын сэсэгүүд соо
Үхибүүн наһамнай
Үнгэрөөл даа.
Үелһөөр, наадаһаар
Үндын байхадаа,
Энээхэн зүрхым
Эзэлээлши даа.
Аажамхан үглөөнэй
Агаар сэлмэг байна даа.
Ажалай дохёогоор
Сууряатаал даа.
Байдалай сарюунда
Баяр ехэтэй
Заяанайм ганса
Хүлеэгээлши даа.
Найдамтай дүүхэймнн
Налгай занханаараа
Намайгаа, намайгаа
Жаргуулааш даа.
Дуранай һайханһаа
Дуугаа дуулажа,
Дулаахан үгэ
Зорюулаалби даа.

САҺАН ОРОНО

Альгаа тодоноб. Дээрэнь
Аргаахан саһан унаад,
Хайлашана сагтаа.
Сэдьхэл зүрхэмни сүлөө,
Сэнгүү байна даа мүнөө
Үбэлэй энэ үдэшэ.
Зүүдэн шэнгил даа тойроод,
Зүргэмни зурына сайраад,
Аалиханаар алхалнаб.
Дурлаһан мүшэрнүүд угалзатана.
Дүүраһан бодолнууд һэргэнэ.
Саһан, саһан ороно.
Хүлеэнэб юушьеб ухаангүй,
Хүлеэгшыем мүнөө заатагүй
Саһан асарха ёһотой даа.

Нютагай домогһоо

ТАЛЫН ГАНСА МОДОН

Дэгдүүхи голой эрьедэ эртэ урда сагһаа хойшо ганса шэнэһэн ургажа байһан гэхэ. Урда сагта монгол хүн тэрэ модоной хажууда алтан зөөриёо булаһан гэлсэдэг.

Энэ ушар тухай үндэр наһатай үбгэд иимэ домог хөөрэлдэдэг.

Өөлүүдэй Галдан Бошогто хаанай буһалгаан болоһон гэхэ. Энэ ехэ шуууянай эхилжэ байха үедэ Шагдар гэжэ нэрэтэй монгол хүн бүхы адуу малаа худалдажа, алтан болгоод, абдар соогоо хадагалжа, атан тэмээндэ ашаад, хойто зүг шэглэн гараа һэн ха. Шагдар гэгшэ Түгнэ нютагта түбхинэһэн түүхэтэй.

Шагдар эндэ ерэхэдээ, Дэгдүүхи голой эрьедэ эшэгы сагаан гэрээ бариһан байгаа.

Түбхинэжэ һууһаар Шагдарай нилээд олохон жэл болоод байхада, һанаха ганса Сагаан Дари басаганиинь санхатажа наһа бараһан гэхэ.

Газар уһан дээрэ ганса басагаяа алдаһан Шагдар үбгэн Шандамани хүгшэн хоёр уй гашуудалда баригдан, орон нютагаа һанажа эхилбэд.

Хабарай дулаахан нэгэ үдэр Шагдар сагаан шэрдэгээ газаа гаргажа, хүхэ зүлгэ дээрэ дэбдеэд, баруулжаа нэмжыһэн Түгнын тала харан харан, губиингаа Алтай уулые һанан дурсан байба. «Бошогтын буһалгаан дууһажа, баруун аймагаархид нютагаа бусаа», — гэһэн зэрэб үгэ дуулаһанаа Шандамани хүгшэндөө хэлээд,

— Юу хэжэ эндэ байхабибди даа. Бусажа, орон нютагтаа яһаяа хаябал дээрэ. Хөөрхы, түрэһэн ганса басагамнай харида яһаа орхибол, — гэбэ Шандамани хүгшэн.

— Бусаха замдамнай тохойдо тонуулшад, дэгтэдэ дээрмэшэд олон гэлсэнэ. Абдартай алтаяа хайшан гэжэ абажа ябахабибди. Абажа ябаһан олзоёо дээрмэшэдтэ алданхаар, талада булаһаниинь дээрэ, — гэжэ тэдэнэр хэлсэбэд.

Иигэжэ хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр тэдэнэр абдартай алтаяа тэмээндээ тээжэ, Дэгдүүхи голой эрьеын ганса шэнэһэнэй хажууда абаашажа булаа.

Дэгдүүхиин ганса шэнэһэн мүнөө үгы юм. Гансал түгсүүлынь үлэнхэй. Хахад үдэр болоходо, модоной үзүүрэй һүүдэрэй унаһан газарта Шагдар алтаяа булаһан юм гэһэн домог үгэдэ этигэһэн гэнэн заримашуулай малтаад үзэһэн нүхэнүүд мүнөөшье хүрэтэр байдаг. Харин басагаяа хүдөөлүүлһэн хадань. «Сагаан Дари» гэжэ нэрэшэнхэй.

Д-Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

ЗООДОЙ МЭРГЭН

(Онтохон)

Урда сагта нэгэ орон нютагта Зоодой мэргэн гэжэ хүн ажаһуудаг байгаа һэн ха. Тэрэ хүн үлгэн ехэ дэлхэйдэ ажана амгалан байхын түлөө тэмсэдэг байһан юм гэхэ.

Нэгэтэ нютагайнь хүн зониие адууһа малтайнь хорин табан толгойтой Хонхоолжон хара мангадхай олзолон абажа ябашаба ха.

Зоодой мэргэн үглөөнэй улаан наранаар бодожо, дайнда мордохоёо түхеэрбэ. Далан алда бэетэй дааган соохор мориёо барижа, хуяг дуулгаяа үмдэжэ, номо һаадагаа агсажа, урда зүг зорибо.

Дааган соохор морёороо хүхэрэгшэ тэнгэриин доохонуур, хөөбэлзэгшэ үүлэнэй дээхэнүүр хатарган ябажа, хара далайн эрьедэ хүрэжэ ерэбэ. Тэндэ хүрэжэ ерэн гэхэдэнь, гурбан алтан уляаһан ургажа байба. Тэдэ уляаһанай хажууда гурбан һайхан басагад уйлалдажа һууба.

— Та гурбан юундэ эндэ уйлалдажа һуунабта? — гэжэ Зоодой мэргэн басагадһаа асууба.

— Манай эсэгэ Хотогто хаан хорин табан толгойтой Хонхоолжон хара мангадхайда дарагдаха болоходоо, гурбан басагадаа үгэжэ, амиды гарсалдаһан юм. Үглөөдэр үдэрэй тэн болоходо ерэжэ, маниие эдихэ юм — гэжэ нэгэ басаганиинь харюусаба.

— Би тэрэ дайсаниие дарахаяа ерээб, — гэжэ Зоодой мэргэн хэлэбэ.

— Хонхоолжон мангадхай ямаршье ехэ хүсэндэ булигдахагүй юм лэ, — гэжэ харюусабад.

— Хамаагүй би тулалдахаб, — гэжэ Зоодой мэргэн хэлээд мориндоо мордожо, холоһоо харагдажа байһан хара шулуун үргөөн тээшэ сэхэ хатаргажа ошобо. Газаань хүрэжэ ерэмсээрээ, ордониень нара буруу тойрожо, мориёо уяжархёод, үргөөндэнь ороходонь, үбдэгтөө хүрэмэ гэдэһэнтэй, үльмыдөө хүрэмэ үһэтэй тарган һамган хурхиран унтажа хэбтэбэ ха.

Үдэшын боро хараан болосоор, Зоодой мэргэн Хара далайн эрьедэ ерэжэ, хонолго түхеэрээд, унтахаяа хэбтэбэ.

Үглөөнэй улаан наранаар бодожо, нюур гараа угаажа һэргэбэ. Үдэрэй тэн болоходо, гэнтэ хара һалхин хүдэлжэ, Хара далай харьялба. Мангадхай морёороо хатарган ерэбэ.

— Энэ газарай хара бэдьхэ эндэ юундэ ерэбэ гээшэб? Байра дээрэшни нязалан алахам! — гэжэ хашхарба.

Зоодой мэргэн хурса булад һэлмээрээ хорин табан толгойень таһар сабшажа унагааба. Хара түмэр жадаараа гэдэһэ уруунь хадхаба. Дайсан мангадхайе даража алаад, шулуун үргөөндэнь ороходонь, эмэ мангадхай ерэн алда хэдэргээрээ урдаһаань далайба. Зоодой мэргэн энэ мангадхайе һэлмээрээ сабшажа алаба.

Хаалтатай байһан таһалгын үүдэ нээхэдэнь, олон хүнүүд уйлалдажа һууба.

— Хорото дайсан Хонхоолжон мангадхайе дарааб. Таанар эндэһээ гаража гэртээ харигты, — гэбэ Зоодой мэргэн. Тэдэ зон баярлажа юрөөлэй зайнаар юрөөгөөд, адууһа малаа туун, орон нютагаа бусабад.

Удаань Зоодой мэргэн гурбан басагадта ошожо, дайсан мангадхайе дараһанаа хэлэбэ, Гурбан басагад:

— Ээмтэ юумэндэ илагдангүй, эрхытэ юумэндэ булигдангүй, элдин тоонто нютагтаа энхэ амгалан бусаарай, — гэжэ юрөөгөөд, гэртээ харьба.

Зоодой мэргэн хүбүүн мориндоо мордожо, хорин үдэрэй газарые хоёр хоногоор ходоргон ябажа, тоонто нютагтаа хүрэжэ ерэбэ. Нютагайнь зон Зоодой мэргэниие баяртайгаар угтан хүндэлбэ.

Үлгэн дэлхэйн зониие дайлаха дайсан үгы боложо, амгалан байдал тогтобо. Тэрэ сагһаа хойшо Зоодой мэргэн зонойнгоо дунда жаргалтай ажаһуудаг болоо һэн гэдэг.

Г. ГЭСЭГЖАПОВА.

Этигээ һаа, этигэгты

ХЭРМЭН МИИСГЭЙ ХОЁР

Һонин ушар тухай, нүхэд, таанадта хөөрэжэ үгэһүү. Зарим хүнүүд энээндэ этигэхэгүйдөө болохо. Зүгөөр энэмнай үнэн болоһон ушар ха юм. Этигээгүй һаа ,Захааминай аймагай Хамни тосхондо ерэжэ, Алексей Николаевич Янькововойдо орожо хараарайт.

Үнгэрһэн намар тосхоной үйлсөөр хэрмэнүүд гүйлдэдэг болоо һэн. Эгээл тиихэ үедэ Алексей Николаевич Яньков өөрынгөө гэр дээрэһээ нэгэ хэрмэ бариһан юм.

Тэрэ хэрмые гэртээ оруулжа табиба ха. Яньковойдо «Рыжик» гэжэ нэрэтэй миисгэй байһан. Тэрэ миисгэй хэрмые гансата бажуужархиха гэжэ хүнүүд һанаһан байгаа.

Дүрбэ, табан хоногой үнгэрһэн хойно ехэ һонин юумэн үзэгдэбэ. Хэрмэн миисгэй хоёр ехэл танилнууд болошонхой гэр соогуур гүйлдэжэ, наадажа эхилбэ.

Миисгэйнь диван доро орожо, хоргодоод хэбтэхэ юм. Харин хэрмэниинь диван дээрэ һуугаад, миисгэйе отон хүлеэжэ һуудаг. Тэшэ ядаһан миисгэйн диван дороһоо гүйжэ гарахада, хэрмэн нюрган дээрэнь саб буушаха. Тиигээд тэндэһээ шкаф, комод, буфет гэхэ мэтэ үндэр юумэнүүд дээгүүр һүрэхэ. Тэндэһээ орон дээрэ һүрэжэ буугаад, хушалта доро орожо хоргодошохо. Тэндээ хэбтээд, хулгана шэнгеэр хүбхэлзэхэ. Тиихэдэнь миисгэй маряа маряаһаар дүтэлжэ, баһа дээрэнь һүрэжэ буушаха. Һүүлээрнь хоюулан намнасалдажа наадаха.

Хэрмэн миисгэй хоёр нэгэ амһарта сооһоо сугтаа эдеэлдэг. Хэрмэндэнь печени, пряник үгэхэдэ, үндэр юумэн дээрэ гараад, гансааран эдихэ дуратай. Тиигээд хүнэй харахагүй газарта «зөөри» — эдеэ хоолоо хадагалдаг заншалтай.

Д. ХАНДУЕВ.

Захаамин.

ТААБАРИНУУД

Тээг-тээг ябадалтай,
Тэхэ һаарин гуталтай,
Алаг-булаг дахатай.
Аяар ута дэгээтэй.
(Шаазгай)

Добо дээрэ долоон сүгсэ,
Хоёрынь доошоо хараһан.
(Хамар, аман, нюдэн, шэхэн).

Айл бүри тэбхэ сай.
(Тогооной барюул).

Айл бүри алсагшан.
(Хайша).

Зуун улаан ямаан соо
Зуудаг хара нохой.
(Галай хабшаг).

Табан һалаа мүшэр дээрэ
Тахяа шубуун үндэгэлөө.
(Аягаар сай ууха).

Газар доро
Гандан багша.
(Баабгай).

(Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиин 9-дэхи «Б» классай һурагша БИМБАЕВА Розын суглуулбариһаа).

Шэмэрүүн үбэлэй шэжэр мүнгэн барилга.

П. ЯХНОВЕЦКИИН фото.

ГАНСААРДАҺАН ХАСУУРИ

Газар дайда саһан хүнжэлөөр хушагданхай, дулаан хабарай ерэтэр бүхөөр нойрсоно. Ойн захада, нюсэгэн мододой дунда хасуури гансаардашанхай, уйдан гуниглана. Тингэжэ байтарнь хоёр шандаган харайлдаһаар ерэжэ, узууртань борсойлдонхой, мүн бодолгодо диилдэнхэй һууба. Ой тайгын харуулшанай аша хүбүүн Зоригто санаар һолжорһоор ерэжэ, тэрэ хоёр шандагые ехэтэ хайрлан, иигэжэ хандаба:

— Ай даа, хөөрхынэдни, өөһэд хоорондоо наншалдаа гүт, али ондоо амитан таниемни доромжолоо, гасаалаа гү?

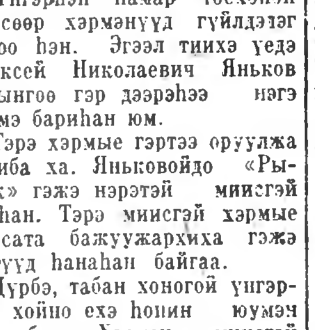
— Үгы дөө. Нёдондо жэл эндэмнай олон хасууринууд байһан юм. Бултадаа һагсайлдашанхай, холоһоо харахада аятай зохид бэлэй. Теэд городһоо хүнүүд ерээд, хасууринуудыемнай хяа сабшаад, машинадаа ашаад ябашоо бэлэй. Тэдэ хасууринуудаа үгылжэ, уйдан гашуудажа һуунабди. Харагтылши, эдэ түгсүүлхэнүүдые, юун гэхэбши? Шэнэ жэл дүтэлбэ. Ори гансахан хасууриемнай абаад ябахань гээбы! — гэжэ хэлээд, бүри шангаар уйлалдабад.

— Бааргадни, та хоёрни радио шагнадаггүй, газетэ уншадаггүй гүт даа? Городой магазинуудта хэмэл хасууринууд наймаалагдана ха юм. Иигээд лэ ойн хасууринуудые отолхоо болихонь, — гэбэ Зоригто.

— Тиихэнь бы, ямар һайн юм. Ухаатай хүнүүд баһал бии хаш даа. — гэжэ тэрэ хоёр шандаган баясаад, модо тойрожо ёохор наада гороолбо.

Зоригто хүбүүхэн тэсэзгүй, тэдэ хоёртой наадалсаһан юм. Согтой хүхюу зугаа наадыень ой тайгын бүхы амитад дуулаад, шадал зэргээрээ энээхэн хасуурияа хамгаалхабди гэжэ мэдүүлээ һэн ха.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо үншэн ганса хасуури гансаардахаа болёод, үй түмэн дүүнэртэй боложо жаргаһан гэхэ. Шандагануд олоороо гүйлдэжэ, ёохор наада хэжэ баясана. Харин манай Зоригто ехэ болонхой, ой тайгын баялигые хамгаалжа, арьяатан дайсаниие ойро дүтэ оруулнагүй гэжэ хэлсэгшэ.

Ф. БАЛДАЕВ.
Зурагынь авторай.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһан. КПСС-эй Центральна Ко... тедтэ. СССР-эй шулу... нүүрһэнэй промышлен... тиин министерствын брига... болон участогуудай колл... тивүүдэй ажалай раз... «Угтамжын түсэб абтаа» А. Рыжковой статья. ССС... эй Верховно Соведэй Указ...

Хоёрдохи хуудаһан. «Эдэбхитэдэй суглаан... болон пленумүүдһээ» — с... луулбари. «Фермын ула... булан» — А. Александров... статья. Түрэл орон дот... най — фото-мэдээсэл. «З... ришэлдөөн юуһээ бии... лооб?» — В. Ананинай с... тья.

Гурбадахи хуудаһан. «Комиссарнуудай булэ» — В. Кожевнинэй статья. ... лын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһан. «Субботын үдэрэй хуу... һан».

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММ...

«Орбита». 10.05 — Муль... фильм (үнгэтэ). 10.20 — «АБВГДейка» (үнгэтэ). 10.50 — «Таанарта, түр... хидтэ». 11.20 — «Дуун-74» гэжэ бүхэсоюзна телевизио... но фестивалиин түгэ... хэлэй концерт (үнгэтэ). 12.50 — Һүүлэй һон... 13.00 — «Дуун-74» гэжэ т... гэсхэлэй концертын үргэ... жэлэл (үнгэтэ). 14.40 — «Очевидное — невероятное» (үнгэтэ). 15.40 — 15.50 — Забһарлалга. 15.50 — «Элүү... энхэ байлга» — эрдэм ... гэрүүлгын программа. 16.2... — «Хүгжэмтэ программа». 16.50 — «Мартагдашаг... кинолентэнүүд». «Возвр... щение Максима» — уран... һайханай фильм. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй про... грамма. 19.00 — Хоккей... гээр СССР-эй чемпиона... ЦСКА — «Спартак». В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Түб... стадионой спортын ордонһ... дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 21.20 — 21.30 — Забһар... лалга. 21.30 — Гүрэн... стандартнуудай комитет... түрүүлэгшэ В. В. Бойцов... пресс-конференци. 22.00 — «Музейн ба выставкын за... нуудаар» (үнгэтэ). 22.30 — «Песня-74» гэжэ бүхэсоюз... на телевизионно фести... лиин түгэсхэлэй концерт (1-дэхи хэһэг. үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй про... грамма.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

☐«БУРЯАД ҮНЭН»☐ 1975 оной январиин 18. ☐ 4-дэхи хуудаһан ☐ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04309. Заказ № 0444